少室六门

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

根据《大正藏》第 48 册 No. 2009《少室六门》（又称《小室六门》）校对注音。句读及注音仅作参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二三年十月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

Email：renhuicaotang@163.com

南無本師釋迦牟尼佛

少室六门题解

又称《小室六门》《少室六门集》，传为达摩大师所作，编者不详。今收录于《大正藏》第 48 册、《卍续藏》第 113 册。

本书全一卷，内容分为六门，系对禅家要谛之论述。第一门心经颂，系将玄奘大师所译之《般若心经》，每一句以五言八句之颂，加以解释。第二门破相论，系问答体裁之散文，说明万法唯心所造，森罗万象皆是唯心显现，其相虚假而无实体。次说此心起用有二区别，一名净心，二名染心，此二心法尔自然，本来具有。进而说明以净戒、智慧、分别、真实、正信、柔和及惭愧七法灭除无明之垢秽。第三门二种入，即理入与行入，此二种入乃理行一致之论。第四安心法门，此法门亦见于大慧之《正法眼藏》、延寿之《宗镜录》及大珠之顿悟语等。第五门悟性论，亦即修证论，说明依禅定彻见佛性，观察善恶二业自性不可得。第六血脉论，力主以心传心之见性说。

上述六种论，除第三门二种入被承认系达摩大师所作外，其余五篇则被疑系后人之伪作。

目 录

第一门心经颂 ..... - 1 -
第二门破相论 ..... - 12 -
第三门二种入 ..... - 27 -
第四门安心法门 ..... - 30 -
第五门悟性论 ..... - 33 -
第六门血脉论 ..... - 46 -

dì yī mén xīn jīng sòng

第一门心经颂

mó hē bō rě bō luó mì duō xīn jīng

摩诃般若波罗蜜多心经

zhì huì qīng jìng hǎi　　lǐ mì yì yōu shēn
智慧清净海　　理密义幽深

bō luó dào bǐ àn　　xiàng dào zhǐ yóu xīn
波罗到彼岸　　向道只由心

duōwénqiānzhǒng yì　　bù lí xiàn yīn zhēn
多闻千种意　　不离线因针

jīng huā xì yī dào　　wàn jié zhòngxián qín
经花系一道　　万劫众贤钦

guān zì zài pú sà

观自在菩萨

pú sà chāo shèng zhì　　liù chù xī jiē tóng
菩萨超圣智　　六处悉皆同

xīn kōng guān zì zài　　wú àidà shéntōng
心空观自在　　无阂大神通

chánmén rù zhèngshòu　　sānmèirèn xī dōng
禅门入正受　　三昧任西东

shí fāng yóu lì biàn　　bú jiàn fó xíngzōng
十方游历遍　　不见佛行踪

xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí

行深般若波罗蜜多时

liù nián qiú dà dào　　xíngshēn bù lí shēn
六年求大道　　行深不离身

zhì huì xīn jiě tuō　　dá bǐ àn tóu rén
智慧心解脱　　达彼岸头人

shèngdàokōng jì jì　　rú shì wǒ jīn wén
圣道空寂寂　　如是我今闻

fó xíng píng děng yì　　shí dào zì chāoqún
佛行平等意　　时到自超群

zhàojiàn wǔ yùn jiē kōng

照见五蕴皆空

tān ài chéng wǔ yùn　　jiǎ hé dé wéi shēn
贪爱 成 五蕴　　假合得为身

xuè ròu lián jīn gǔ　　pí lǐ yī duī chén
血肉连筋骨　　皮里一堆尘

mí tú shēngyàozhuó　　zhì zhě bù wéi qīn
迷徒 生 乐著　　智者不为亲

sì xiàng jiē guī jìn　　hū shèn nǎi wéizhēn
四 相 皆归尽　　呼甚乃为真

dù yī qiè kǔ è
度一切苦厄

wàng xì shēnwéi kǔ　　rén wǒ xīn zì mí
妄系身为苦　　人我心自迷

niè pán qīng jìng dào　　shéikěnzhuó xīn yī
涅槃清净道　　谁肯著心依

yìn jiè liù chén qǐ　　è nàn yè xiāng suí
阴界六尘起　　厄难业相随

ruò yào xīn wú kǔ　　wén zǎo wù pú tí
若要心无苦　　闻早悟菩提

shè lì zǐ
舍利子

dá dào yóu xīn běn　　xīn jìng lì huánduō
达道由心本　　心净利还多

rú lián huā chū shuǐ　　dùn jué dàoyuán hé
如莲华出水　　顿觉道源和

cháng jū jì mièxiàng　　zhì huì zhòngnánguò
常居寂灭相　　智慧众难过

dú chāo sān jiè wài　　gèng bú liàn suō pó
独超三界外　　更不恋娑婆

sè bú yì kōng　kōng bú yì sè
色不异空，空不异色

sè yǔ kōng yī zhǒng　　wèi dào jiàn liǎngbān
色与空一种　　未到见两般

èr shèngshēng fēn bié　　zhí xiàng zì xīn màn
二乘生分别　　执相自心谩

kōng wài wú bié sè　　fēi sè yì néngkuān
空外无别色　　非色义能宽

wú shēng qīng jìng xìng　　wù zhě jí niè pán
无生清净性　　悟者即涅槃

sè jí shì kōng kōng jí shì sè
色即是空，空即是色

fēi kōng kōng bù yǒu fēi sè sè wú xíng
非空空不有 非色色无形

sè kōng tóng guī yī jìng tǔ dé ān níng
色空同归一 净土得安宁

fēi kōng kōng wéi miào fēi sè sè fēn míng
非空空为妙 非色色分明

sè kōng jiē fēi xiàng shèn chù lì shēn xíng
色空皆非相 甚处立身形

shòu xiǎng xíng shí yì fù rú shì
受、想、行、识亦复如是

shòu xiǎng nà zhū yuán xíng shí liàng néng kuān
受想纳诸缘 行识量能宽

biàn jì xīn xū miè wǒ bìng bù xiāng gān
遍计心须灭 我病不相干

jiě tuō xīn wú ài pò zhí wù xīn yuán
解脱心无碍 破执悟心源

gù yún yì rú shì xìng xiàng yī bān bān
故云亦如是 性相一般般

shè lì zǐ
舍利子

shuō shè lùn shēn xiàng lì yán yī zhǒng xīn
说舍论身相 利言一种心

pú sà jīn gāng lì sì xiàng wù lìng qīn
菩萨金刚力 四相勿令侵

dá dào lí rén zhí jiàn xìng fǎ wú yīn
达道离人执 见性法无音

zhū lòu jiē zǒng jìn biàn tǐ shì zhēn jīn
诸漏皆总尽 遍体是真金

shì zhū fǎ kōng xiàng
是诸法空相

zhū fó shuō kōng fǎ shēng wén yǒu xiàng qiú
诸佛说空法 声闻有相求

xún jīng mì dào lǐ hé rì xué xīn xiū
寻经觅道理 何日学心休

yuán chéng zhēn shí xiàng dùn jiàn bà xīn xiū
圆成真实相 顿见罢心修

jiǒng rán chāo fǎ jiè　　zì zài gèng hé yōu
迥 然 超 法 界　　自 在 更 何 忧

bù shēng bú miè
不 生 不灭

lú shè qīng jìng tǐ　　wú xiàngběn lái zhēn
卢 舍 清 净 体　　无 相 本 来 真

rú kōng jiē zǒngbiàn　　wàn jié tǐ chángcún
如 空 皆 总 遍　　万 劫 体 长 存

bú gòng jiē bù zhuó　　wú jiù yì wú xīn
不 共 皆 不 著　　无 旧 亦 无 新

hé guāngchén bù rǎn　　sān jiè dú wéi zūn
和 光 尘 不 染　　三 界 独 为 尊

bú gòu bú jìng
不垢不净

zhēn rú yuè sān jiè　　gòu jìng běn lái wú
真 如 越 三 界　　垢 净 本 来 无

néngrén qǐ fāngbiàn　　shuō xì jí yán cū
能 仁 起 方 便　　说 细 及 言 粗

kōng jiè wú yǒu fǎ　　shì xiàn yī lún gū
空 界 无 有 法　　是 现 一 轮 孤

běn lái wú yī wù　　qǐ hé liǎngbān hū
本 来 无 一 物　　岂 合 两 般 呼

bù zēng bù jiǎn
不增不减

rú lái tǐ wú xiàng　　mǎn zú shí fāngkōng
如 来 体 无 相　　满 足 十 方 空

kōngshàngnán lì yǒu　　yǒu nèi bú jiàn kōng
空 上 难 立 有　　有 内 不 见 空

kàn sì shuǐzhōngyuè　　wén rú ěr pànfēng
看 似 水 中 月　　闻 如 耳 畔 风

fǎ shēn hé zēng jiǎn　　sān jiè hàozhēnróng
法 身 何 增 减　　三 界 号 真 容

shì gù kōngzhōng
是故空 中

pú tí bú zài wài　　zhōng jiān mì yě nán
菩 提 不 在 外　　中 间 觅 也 难

fēi xiàng fēi fēi xiàng　　liàng cè shī jī guān
非 相 非 非 相　　量 测 失 机 关

shì jiè fēi shì jiè　　sānguāngzhào sì tiān
世界非世界　三光照四天

běn lái wú zhàng ài　　shèn chù yǒu zhē lán
本来无障阂　甚处有遮栏

wú sè　wú shòu　xiǎng　xíng　shí
无色，无受、想、行、识

wú sè běn lái kōng　　wú shòu yì huántóng
无色本来空　无受意还同

xíng shí wú zhōngyǒu　　yǒu jìn què guī kōng
行识无中有　有尽却归空

zhí yǒu shí bù yǒu　　yī kōngyòu luò kōng
执有实不有　依空又落空

sè kōng xīn jù lí　　fāng shǐ dé shéntōng
色空心俱离　方始得神通

wú yǎn　ěr　bí　shé　shēn　yì
无眼、耳、鼻、舌、身、意

liù gēn wú zì xìng　　suí xiàng yǔ ān pái
六根无自性　随相与安排

sè fēnyuánshēngxiǎng　　rén wǒ shé huī xié
色分缘声响　人我舌诙谐

bí huò fēn xiāng chòu　　shēn yì yù qíngguāi
鼻或分香臭　身意欲情乖

liù chù tān ài duàn　　wàn jié bù lún huí
六处贪爱断　万劫不轮回

wú sè　shēng　xiāng　wèi　chù　fǎ
无色、声、香、味、触、法

zhèng zhì wú shēng sè　　xiāngwèi chù tā shéi
证智无声色　香味触他谁

liù chéncóngwàng qǐ　　fán xīn zì huò yí
六尘从妄起　凡心自惑疑

shēng sǐ xiū shēng sǐ　　pú tí zhèng cǐ shí
生死休生死　菩提证此时

fǎ xìng kōng wú zhù　　zhī kǒng wù tā chí
法性空无住　只恐悟他迟

wú yǎn jiè　　nǎi zhì wú yì shí jiè
无眼界，乃至无意识界

liù shí cóngwàng qǐ　　yī tā xìng zì kāi
六识从妄起　依他性自开

yǎn ěr jiān shēn yì　　shéi kěn zì liàng cái
眼耳兼身意　　谁肯自量裁

shé bí xíng diān dǎo　　xīn wángquèqiǎn huí
舌鼻行颠倒　　心王却遣回

liù shí zhōng bù jiǔ　　dùn wù xiàng rú lái
六识中不久　　顿悟向如来

wú wú míng　yì wú wú míng jìn　nǎi zhì wú lǎo sǐ　yì wú lǎo
无无明，亦无无明尽，乃至无老死，亦无老

sǐ jìn
死尽

shí èr yīn yuán yǒu　　shēng xià lǎo xiāng suí
十二因缘有　　生下老相随

yǒu shēn wú míng zhì　　èr xiàng děng tóu qí
有身无明至　　二相等头齐

shēn jìn wú míng jìn　　shòu bào què lái qī
身尽无明尽　　受报却来期

zhì shēn rú huànhuà　　jí jí wù wú wéi
智身如幻化　　急急悟无为

wú kǔ　jí　miè　dào
无苦、集、灭、道

sì dì xīng sān jiè　　dùn jiào yì fēn míng
四谛兴三界　　顿教义分明

kǔ duàn jí yǐ miè　　shèngdào zì rán chéng
苦断集已灭　　圣道自然成

shēngwén xiū wàngxiǎng　　yuán jué yì ān níng
声闻休妄想　　缘觉意安宁

yù zhī chéng fó chù　　xīn shàng mò liú tíng
欲知成佛处　　心上莫留停

wú zhì yì wú dé
无智亦无得

fǎ běn fēi wú yǒu　　zhì huì nán cè liàng
法本非无有　　智慧难测量

huān xǐ xīn lí gòu　　fā guāngmǎn shí fāng
欢喜心离垢　　发光满十方

nánshèng yú qiánxiàn　　yuǎnxíng dà dào chǎng
难胜于前现　　远行大道场

bú dòngchāo bǐ àn　　shàn huì fǎ zhōngwáng
不动超彼岸　　善慧法中王

yǐ wú suǒ dé gù
以无所得故

jì miè tǐ wú dé　　zhēn kōng jué shǒu pān
寂灭体无得　　真空绝手攀

běn lái wú xiàngmào　　quán qiě lì sān tán
本来无相貌　　权且立三檀

sì zhì kāi fǎ yù　　liù dù hào dū guān
四智开法喻　　六度号都关

shí dì sān shèng fǎ　　zhòngshèng cè tā nán
十地三乘法　　众圣测他难

pú tí sà duǒ
菩提萨埵

fó dào zhēn nán shí　　sà duǒ shì fán fū
佛道真难识　　萨埵是凡夫

zhòngshēngyàojiànxìng　　jìng fó mò xīn gū
众生要见性　　敬佛莫心孤

shì jiān shàn zhī shí　　yán lùn fǎ xì cū
世间善知识　　言论法细粗

dùn wù xīn píng děng　　zhōngjiānyǒuxiàngchú
顿悟心平等　　中间有相除

yī bō rě bō luó mì duō gù
依般若波罗蜜多故

bō rě yán zhì huì　　bō luó wú suǒ yī
般若言智慧　　波罗无所依

xīn kōngxìngguǎng dà　　nèi wài jìn wú wéi
心空性广大　　内外尽无为

xìng kōng wú ài biàn　　sān jiè dá rén xī
性空无碍辩　　三界达人稀

dà jiàn míng dà fǎ　　jiē zàn bù sī yì
大见明大法　　皆赞不思议

xīn wú guà ài
心无罣碍

jiě tuō xīn wú ài　　yì ruò tài xū kōng
解脱心无阂　　意若太虚空

sì wéi wú yī wù　　shàng xià xī jiē tóng
四维无一物　　上下悉皆同

lái wǎng xīn zì zài　　rén fǎ bù xiāngféng
来往心自在　　人法不相逢

fǎng dào bú jiàn wù　　rèn yùn chū fán lóng
访道不见物　任运出烦笼

wú guà ài gù　　wú yǒu kǒng bù
无罣碍故，无有恐怖

shēng sǐ xīn kǒng bù　　wú wéi xìng zì ān
生死心恐怖　无为性自安

jìng wàng xīn yì miè　　xìng hǎi zhàn rán kuān
境忘心亦灭　性海湛然宽

sān shēn guī jìng tǔ　　bā shí lí yīn yuán
三身归净土　八识离因缘

liù tōng suí shí xiàng　　fù běn què huán yuán
六通随实相　复本却还源

yuǎn lí yī qiè diān dǎo mèng xiǎng
远离一切颠倒梦想

èr biān chún mò lì　　zhōng dào wù xīn xiū
二边纯莫立　中道勿心修

jiàn xìng shēng sǐ jìn　　pú tí wú suǒ qiú
见性生死尽　菩提无所求

shēn wài mì zhēn fó　　diān dǎo yī shēng xiū
身外觅真佛　颠倒一生休

jìng zuò shēn ān lè　　wú wéi guǒ zì zhōu
静坐身安乐　无为果自周

jiū jìng niè pán
究竟涅槃

jiū jìng wú shēng xìng　　qīng jìng shì niè pán
究竟无生性　清净是涅槃

fán fū mò cè shèng　　wèi dào jí yīng nán
凡夫莫测圣　未到即应难

yǒu xué què wú xué　　fó zhì zhuǎn shēn xuán
有学却无学　佛智转深玄

yào huì wú xīn lǐ　　mò zhuó xī xīn yuán
要会无心理　莫著息心源

sān shì zhū fó
三世诸佛

guò qù fēi yán shí　　wèi lái bù wéi zhēn
过去非言实　未来不为真

xiàn zài pú tí zǐ　　wú fǎ hào xuán mén
现在菩提子　无法号玄门

sānshēntóng guī yī　　yī xìngbiànhánshēn
三身同归一　　一性遍含身

dá lǐ fēi sān shì　　yī fǎ dé wú yīn
达理非三世　　一法得无因

yī bō rě bō luó mì duō gù　　dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
依般若波罗蜜多故，得阿耨多罗三藐三菩

tí
提

fó zhì shēn nán cè　　huì jiě guǎng wú biān
佛智深难测　　慧解广无边

wú shàng xīn zhèngbiàn　　cí guāngmǎn dà qiān
无上心正遍　　慈光满大千

jì miè xīn zhōng qiǎo　　jiàn lì wàn yú bān
寂灭心中巧　　建立万余般

pú sà duō fāng biàn　　pǔ jiù wèi rén tiān
菩萨多方便　　普救为人天

gù zhī bō rě bō luó mì duō　　shì dà shénzhòu　　shì dà míngzhòu
故知般若波罗蜜多，是大神咒，是大明咒

bō rě wéishénzhòu　　néngchú wǔ yùn yí
般若为神咒　　能除五蕴疑

fán nǎo jiē duàn jìn　　qīng jìng zì fēn lí
烦恼皆断尽　　清净自分离

sì zhì bō wú jìn　　bā shí yǒushén wēi
四智波无尽　　八识有神威

xīn dēngmíng fǎ jiè　　jí cǐ shì pú tí
心灯明法界　　即此是菩提

shì wú shàngzhòu
是无上咒

wú shàngchēng zuì shèng　　bá jì wèi qún mí
无上称最胜　　拔济为群迷

mó hē sān jiè zhǔ　　yuànguǎng qǐ cí bēi
摩诃三界主　　愿广起慈悲

néngshùnzhòngshēng yì　　suí liú yǐn huà mí
能顺众生意　　随流引化迷

rén rén qǐ bǐ àn　　yóu wǒ bù yóu yī
人人起彼岸　　由我不由伊

shì wú děngděngzhòu
是无等等咒

fó dàochéngqiānshèng　　fǎ lì gèng wú guò
佛道成千圣　　法力更无过

zhēn kōng miè zhū yǒu　　shì xiànhuàshēnduō
真空灭诸有　　示现化身多

lái wèi zhòng shēng kǔ　　qù wèi shì jiān mó
来为众生苦　　去为世间魔

jié shí jiē guī jìn　　wéi wǒ zài suō pó
劫石皆归尽　　唯我在娑婆

néngchú yī qiè kǔ zhēn shí bù xū
能除一切苦真实不虚

fó yuàn cí xīn guǎng　　shì shì dù zhòngshēng
佛愿慈心广　　世世度众生

hóng fǎ tán zhēn lǐ　　pǔ quàn jí xiū xíng
弘法谈真理　　普劝急修行

huí xīn jiàn shí xiàng　　kǔ jìn jiàn wú shēng
回心见实相　　苦尽见无生

yǒng xī sān è dào　　tǎn dàng lè hōnghōng
永息三恶道　　坦荡乐轰轰

gù shuō bō rě bō luó mì duōzhòu
故说般若波罗蜜多咒

gù shuōzhēn rú lǐ　　wèi wù sù xīn huí
故说真如理　　未悟速心回

liù zéi shí è miè　　mó shān hé dǐ cuī
六贼十恶灭　　魔山合底摧

shénzhòuchúsān dú　　xīn huā wǔ yè kāi
神咒除三毒　　心花五叶开

guǒ shú gēn pán jié　　bù bù jiàn rú lái
果熟根盘结　　步步见如来

jí shuōzhòuyuē　jiē dì　jiē dì　bō luó jiē dì　bō luó sēng
即说咒曰：揭谛　揭谛　波罗揭谛　波罗僧

jiē dì　pú tí sà pó hē
揭谛　菩提萨婆诃

jiē dì běnzōnggāng　　fú jī jiàn fǎ chuáng
揭谛本宗纲　　扶机建法幢

rú lái zuì zūn shèng　　fán xīn mò děng liàng
如来最尊胜　　凡心莫等量

wú biān wú zhōng jì　　wú duǎn yì wú cháng
无边无中际　　无短亦无长

bō rě bō luó mì　　wàn dài gǔ jīn cháng
般若波罗蜜　　万代古今常

dì èr mén pò xiàng lùn

第二门破相论

wèn yuē ruò fù yǒu rén zhì qiú fó dào dāng xiū hé fǎ
问曰：若复有人，志求佛道，当修何法，
zuì wéi shěng yào
最为省要？

dá yuē wéi guān xīn yī fǎ zǒng shè zhū fǎ zuì wéi shěng yào
答曰：唯观心一法，总摄诸法，最为省要。

wèn yuē hé yī fǎ néng shè zhū fǎ
问曰：何一法能摄诸法？

dá yuē xīn zhě wàn fǎ zhī gēn běn yī qiè zhū fǎ wéi xīn suǒ
答曰：心者，万法之根本，一切诸法唯心所
shēng ruò néng liǎo xīn zé wàn fǎ jù bèi yóu rú dà shù suǒ yǒu zhī
生。若能了心，则万法俱备，犹如大树所有枝
tiáo jí zhū huā guǒ jiē xī yī gēn ér shī shēng jí fá shù qù gēn ér bì
条及诸花果，皆悉依根而始生，及伐树去根而必
sǐ ruò liǎo xīn xiū dào zé shěng lì ér yì chéng bù liǎo xīn ér xiū
死。若了心修道，则省力而易成；不了心而修
dào zé fèi gōng ér wú yì gù zhī yī qiè shàn è jiē yóu zì xīn
道，则费功而无益。故知一切善恶皆由自心，
xīn wài bié qiú zhōng wú shì chù
心外别求，终无是处。

wèn yún hé guān xīn chēng zhī wéi liǎo
问：云何观心称之为了？

dá pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō shí liǎo sì
答：菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，了四
dà wǔ yìn běn kōng wú wǒ liǎo jiàn zì xīn qǐ yòng yǒu èr zhǒng chā bié
大五阴本空无我，了见自心起用有二种差别。
yún hé wéi èr yī zhě jìng xīn èr zhě rǎn xīn cǐ èr zhǒng xīn
云何为二？一者、净心；二者、染心。此二种心，
fǎ jiè zì rán běn lái jù yǒu suī lí jiǎ yuán hé hù xiāng dài
法界自然，本来俱有。虽离假缘，合互相待，
jìng xīn héng yào shàn yīn rǎn tǐ cháng sī è yè ruò bú shòu suǒ rǎn
净心恒乐善因，染体常思恶业。若不受所染，

zé chēng zhī wéishèng suì néngyuǎn lí zhū kǔ zhèng niè pán lè ruò
则 称 之为 圣，遂能 远 离诸苦，证 涅槃乐。若

suí rǎn xīn zào yè shòu qí chán fù zé míng zhī wéi fán chén lún sān
随染心造业，受其缠覆，则名之为凡，沉沦三

jiè shòuzhǒngzhǒng kǔ hé yǐ gù yóu bǐ rǎn xīn zhàngzhēn rú tǐ
界，受 种 种 苦。何以故？由彼染心 障 真如体

gù shí dì jīng yún zhòngshēngshēnzhōngyǒu jīn gāng fó xìng
故。《十地经》云：“众 生 身 中 有金刚佛性，

yóu rú rì lún tǐ míngyuánmǎn guǎng dà wú biān zhǐ wéi wǔ yìn zhòng
犹如日轮体明 圆 满，广 大无边，只为五阴 重

yún suǒ fù rú píng nèi dēngguāng bù néngxiǎnxiàn yòu niè pán jīng
云所覆，如瓶内灯 光 不能 显现。”又《涅槃经》

yún yī qiè zhòngshēng xī yǒu fó xìng wú míng fù gù bù dé jiě
云：“一切 众 生 悉有佛性，无明覆故，不得解

tuō fó xìngzhě jí jué xìng yě dàn zì jué jué tā jué zhì míng
脱。”佛性者，即觉性也。但自觉觉他，觉智 明

liǎo zé míng jiě tuō gù zhī yī qiè zhūshàn yǐ jué wéigēn yīn qí jué
了，则名解脱，故知一切诸善以觉为根，因其觉

gēn suì néngxiǎnxiàn zhūgōng dé shù niè pán zhī guǒ yīn cǐ ér chéng
根，遂能显现诸功德树，涅槃之果因此而 成 。

rú shì guān xīn kě míngwéiliǎo
如是观心，可名为了。

wèn shàngshuōzhēn rú fó xìng yī qiè gōng dé yīn jué wéigēn wèi
问：上 说 真如佛性一切功德因觉为根，未

shěn wú míng zhī xīn yǐ hé wéigēn
审无明之心以何为根？

dá wú míng zhī xīn suī yǒu bā wàn sì qiānfán nǎoqíng yù jí héng
答：无明之心虽有八万四千烦恼情欲及恒

hé shāzhòng è jiē yīn sān dú yǐ wéigēnběn qí sān dú zhě jí tān
河沙 众 恶，皆因三毒以为根本。其三毒者，即贪、

chēn chī shì yě cǐ sān dú xīn zì néng jù zú yī qiè zhū è yóu
嗔、痴是也。此三毒心自能具足一切诸恶，犹

rú dà shù gēn suī shì yī suǒshēng zhī yè qí shù wú biān bǐ
如大树，根虽是一，所 生 枝叶，其数无边。彼

sān dú gēn yī yī gēnzhōngshēngzhū è yè bǎi qiānwàn yì bèi guò yú
三毒根，一一根 中 生 诸恶业，百千万亿倍过于

qián bù kě wéi yù rú shì sān dú xīn yú běn tǐ zhōngyìngxiàn liù gēn
前，不可为喻。如是三毒心于本体 中 应现六根，

yì míng liù zéi jí liù shí yě yóu cǐ liù shí chū rù zhū gēn tān zhuó
亦名六贼，即六识也。由此六识出入诸根，贪著
wàn jìng néng chéng è yè zhàng zhēn rú tǐ gù míng liù zéi zhòng
万境，能成恶业，障真如体，故名六贼。众
shēng yóu cǐ sān dú liù zéi huò luàn shēn xīn chén mò shēng sǐ lún huí
生由此三毒六贼惑乱身心，沉没生死，轮回
liù qù shòu zhū kǔ nǎo yóu rú jiāng hé yīn shǎo quán yuán juān liú
六趣，受诸苦恼；犹如江河，因少泉源涓流
bù jué nǎi néng mí màn bō tāo wàn lǐ ruò fù yǒu rén duàn qí běn yuán
不绝，乃能弥漫波涛万里。若复有人断其本源，
jí zhòng liú jiē xī qiú jiě tuō zhě néng zhuǎn sān dú wéi sān jù jìng jiè
即众流皆息。求解脱者，能转三毒为三聚净戒，
zhuǎn liù zéi wéi liù bō luó mì zì rán yǒng lí yī qiè kǔ hǎi
转六贼为六波罗蜜，自然永离一切苦海。

wèn liù qù sān jiè guǎng dà wú biān ruò wéi guān xīn hé yóu
问：六趣三界广大无边，若唯观心，何由
miǎn wú qióng zhī kǔ
免无穷之苦？

dá sān jiè yè bào wéi xīn suǒ shēng běn ruò wú xīn yú sān
答：三界业报，唯心所生，本若无心于三
jiè zhōng jí chū sān jiè qí sān jiè zhě jí sān dú yě tān wéi yù
界中，即出三界。其三界者，即三毒也。贪为欲
jiè chēn wéi sè jiè chī wéi wú sè jiè gù míng sān jiè yóu cǐ
界，嗔为色界，痴为无色界，故名三界。由此
sān dú zào yè qīng zhòng shòu bào bù tóng fēn guī liù chù gù míng liù
三毒造业轻重，受报不同，分归六处，故名六
qù
趣。

wèn yún hé qīng zhòng fēn zhī wéi liù
问：云何轻重分之为六？

dá zhòng shēng bù liǎo zhèng yīn mí xīn xiū shàn wèi miǎn sān
答：众生不了正因，迷心修善，未免三
jiè shēng sān qīng qù yún hé sān qīng qù suǒ wèi mí xiū shí shàn
界，生三轻趣。云何三轻趣？所谓迷修十善，
wàng qiú kuài lè wèi miǎn tān jiè shēng yú tiān qù mí chí wǔ jiè
妄求快乐，未免贪界，生于天趣；迷持五戒，
wàng qǐ ài zēng wèi miǎn chēn jiè shēng yú rén qù mí zhí yǒu wéi
妄起爱憎，未免嗔界，生于人趣；迷执有为，

xìn xié qiú fú wèimiǎn chī jiè shēng ē xiū luó qù rú shì sān lèi
信邪求福，未免痴界，生阿修罗趣；如是三类，

míngsānqīng qù yún hé sānzhòng qù suǒ wèizòngsān dú xīn wéizào
名三轻趣。云何三重趣？所谓纵三毒心，唯造

è yè duòsānzhòng qù ruò tān yè zhòngzhě duò è guǐ qù chēn
恶业，堕三重趣。若贪业重者，堕饿鬼趣；嗔

yè zhòngzhě duò dì yù qù chī yè zhòngzhě duòchùshēng qù
业重者，堕地狱趣；痴业重者，堕畜生趣。

rú shì sānzhòng tōngqiánsānqīng suì chéng liù qù gù zhī yī qiè
如是三重，通前三轻，遂成六趣。故知一切

kǔ yè yóu zì xīn shēng dànnéngshè xīn lí zhū xié è sān jiè liù
苦业由自心生，但能摄心，离诸邪恶，三界六

qù lún huí zhī kǔ zì ránxiāomiè jí dé jiě tuō
趣轮回之苦自然消灭，即得解脱。

wèn rú fó suǒshuō wǒ yú sān dà ē sēng qí jié wú liàng qín
问：如佛所说，我于三大阿僧祇劫无量勤

kǔ fāngchéng fó dào yún hé jīn shuōwéi zhǐ guān xīn ér zhì sān dú
苦，方成佛道。云何今说唯只观心而制三毒，

jí míng jiě tuō
即名解脱？

dá fó suǒshuōyán wú xū wàng yě ē sēng qí jié zhě
答：佛所说言，无虚妄也。阿僧祇劫者，

jí sān dú xīn yě hú yán ē sēng qí hànmíng bù kě shǔ cǐ sān dú
即三毒心也。胡言阿僧祇，汉名不可数。此三毒

xīn yú zhōngyǒuhéngshā è niàn yú yī yī niànzhōng jiē wéi yī jié
心于中有恒沙恶念，于一一念中皆为一劫，

rú shì héngshā bù kě shǔ yě gù yánsān dà ē sēng qí zhēn rú zhī
如是恒沙不可数也，故言三大阿僧祇。真如之

xìng jì bèi sān dú zhī suǒ fù gài ruò bù chāo bǐ sān dà héngshā dú è
性既被三毒之所覆盖，若不超彼三大恒沙毒恶

zhī xīn yún hé míngwéi jiě tuō jīn ruònéngzhuǎntān chēn chīděng
之心，云何名为解脱？今若能转贪、嗔、痴等

sān dú xīn wéisān jiě tuō shì zé míngwéi dé dù sān dà ē sēng qí jié
三毒心为三解脱，是则名为得度三大阿僧祇劫。

mò shì zhòngshēng yú chī dùngēn bù jiě rú lái sān dà ē sēng qí mì
末世众生愚痴钝根，不解如来三大阿僧祇秘

mì zhī shuō suì yánchéng fó chén jié wèi qī qǐ bù yí wù xíngrén tuì
密之说，遂言成佛尘劫未期，岂不疑误行人退

pú tí dào
菩提道？

wèn pú sà mó hē sà yóu chí sān jù jìng jiè xíng liù bō luó mì
问：菩萨摩诃萨由持三聚净戒，行六波罗蜜，

fāngchéng fó dào jīn lìng xué zhě wéi zhǐ guān xīn bù xiū jiè xíng yún
方 成 佛道。今令学者唯只观心，不修戒行，云

hé chéng fó
何 成 佛？

dá sān jù jìng jiè zhě jí zhì sān dú xīn yě zhì sān dú xīn
答：三聚净戒者，即制三毒心也。制三毒心

chéng wú liàngshàn jù jù zhě huì yě wú liàngshàn fǎ pǔ huì yú xīn
成 无量 善聚。聚者，会也。无量 善法普会于心，

gù míngsān jù jìng jiè liù bō luó mì zhě jí jìng liù gēn yě hú míng
故名三聚净戒。六波罗蜜者，即净六根也。胡名

bō luó mì hànmíng dá bǐ àn yǐ liù gēnqīngjìng bù rǎn liù chén
波罗蜜，汉名达彼岸。以六根清净，不染六尘，

jí shì dù fánnǎo hé zhì pú tí àn gù yún liù bō luó mì
即是度烦恼河，至菩提岸，故云六波罗蜜。

wèn rú jīng suǒshuō sān jù jìng jiè zhě shì duàn yī qiè è
问：如经所说，三聚净戒者：誓 断 一切恶、

shì xiū yī qiè shàn shì dù yī qiè zhòngshēng jīn zhě wéiyán zhì sān dú
誓修一切善、誓度一切 众 生 。今者唯言制三毒

xīn qǐ bù wén yì yǒuguāi
心，岂不文义有乖？

dá fó suǒshuō jīng shì zhēn shí yǔ pú sà mó hē sà yú guò qù
答：佛所说经是真实语。菩萨摩诃萨于过去

yīn zhōng xiū xíng shí wèi duì sān dú fā sān shì yuàn shì duàn yī qiè
因 中 修行时，为对三毒，发三誓 愿 。誓 断 一切

è gù cháng chí jiè duì yú tān dú shì xiū yī qiè shàn gù cháng
恶，故 常 持戒，对于贪毒。誓修一切善，故 常

xí dìng duì yú chēn dú shì dù yī qiè zhòngshēng gù cháng xiū huì
习定，对于瞋毒。誓度一切 众 生 ，故 常 修慧，

duì yú chī dú yóu chí rú shì jiè dìng huì děngsānzhǒngjìng fǎ gù
对于痴毒。由持如是戒、定、慧 等 三 种 净法故，

néngchāo bǐ sān dú chéng fó dào yě zhū è xiāomiè míng zhī wéi
能 超 彼三毒， 成 佛道也。诸恶消灭， 名之为

duàn zhūshàn jù zú míng zhī wéi xiū yǐ néngduàn è xiū shàn
断；诸善具足， 名之为修。以能 断 恶修善，

zé wànxíngchéng jiù zì tā jù lì pǔ jì qúnshēng míng zhī wéi
则万行 成 就，自他俱利，普济群 生 ，名之为
dù gù zhī suǒ xiū jiè xíng bù lí yú xīn ruò zì xīn qīngjìng zé yī
度。故知所修戒行不离于心，若自心清净，则一
qiè fó tǔ jiē xī qīngjìng gù jīng yún xīn gòu zé zhòngshēnggòu
切佛土皆悉清净。故经云：“心垢则 众 生 垢，
xīn jìng zé zhòngshēngjìng yù dé jìng tǔ dāngjìng qí xīn suí qí xīn
心净则 众 生 净。欲得净土，当 净其心，随其心
jìng zé fó tǔ jìng sān jù jìng jiè zì rán chéng jiù
净，则佛土净。”三聚净戒自然 成 就。

wèn rú jīng suǒ shuō liù bō luó mì zhě yì míng liù dù
问：如经所 说，六波罗蜜者，亦 名 六度，
suǒ wèi bù shī chí jiè rěn rǔ jīng jìn chándìng zhì huì jīn
所谓布施、持戒、忍辱、精进、禅 定、智慧。今
yán liù gēnqīngjìng míng bō luó mì zhě hé wéitōng huì yòu liù dù zhě
言六根清净名波罗蜜者，何为通会？又六度者，
qí yì rú hé
其义如何？

dá yù xiū liù dù dāngjìng liù gēn xiáng liù zéi néngshě
答：欲修六度，当 净六根，降 六贼。能 舍
yǎn zéi lí zhū sè jìng míngwéi bù shī néng jìn ěr zéi yú bǐ shēng
眼贼，离诸色境，名 为布施；能 禁耳贼，于彼 声
chén bú lìngfàng yì míngwéi chí jiè néng fú bí zéi děngzhūxiāng
尘 不令放逸，名 为持戒；能 伏鼻贼，等 诸 香
chòu zì zài tiáoróu míngwéi rěn rǔ néng zhì shé zéi bù tān zhū
臭，自在调柔，名 为忍辱；能 制舌贼，不贪诸
wèi zànyǒngjiǎngshuō míngwéi jīng jìn néngxiángshēn zéi yú zhū
味，赞 咏 讲 说，名 为精进；能 降 身 贼，于诸
chù yù zhànrán bú dòng míngwéi chándìng néngtiáo yì zéi bú shùn
触欲湛然不 动，名 为 禅 定；能 调意贼，不顺
wú míng cháng xiū jué huì míngwéi zhì huì liù dù zhě yùn yě
无 明，常 修觉慧，名 为智慧。六度者，运也。
liù bō luó mì ruò chuán fá néngyùnzhòngshēng dá yú bǐ àn gù míng
六波罗蜜若 船 筏，能 运 众 生 达于彼岸，故名
liù dù
六度。

wèn jīngyún shì jiā rú lái wéi pú sà shí céng yǐn sāndǒu
问：经云：“释迦如来为菩萨时，曾 饮三斗

liù shēng rǔ mí fāngchéng fó dào xiān yīn yǐn rǔ hòuzhèng fó
六升乳糜，方成佛道。”先因饮乳，后证佛
guǒ qǐ wéiguān xīn dé jiě tuō hū
果，岂唯观心得解脱乎？

dá chéng rú suǒyán wú xū wàng yě bì yīn shí rǔ rán
答：诚如所言，无虚妄也，必因食乳，然
shǐ chéng fó yán shí rǔ zhě yǒu èr zhǒng fó suǒ shí zhě fēi shì
始成佛。言食乳者，有二种，佛所食者，非是
shì jiān bú jìng zhī rǔ nǎi shì zhēn rú qīngjìng fǎ rǔ yě sāndǒuzhě
世间不净之乳，乃是真如清净法乳也。三斗者，
jí sān jù jìng jiè liù shēngzhě jí liù bō luó mì chéng fó dào shí
即三聚净戒。六升者，即六波罗蜜。成佛道时，
yóu shí rú shì qīngjìng fǎ rǔ fāngzhèng fó guǒ ruòyán rú lái shí yú
由食如是清净法乳，方证佛果。若言如来食于
shì jiān hé hé bú jìng zhī niú shānxīng rǔ zhě qǐ bú bàng wù zhī shèn hū
世间和合不净之牛膻腥乳者，岂不谤误之甚乎？
zhēn rú zhě zì shì jīn gāng bú huài wú lòu fǎ shēn yǒng lí shì jiān yī
真如者，自是金刚不坏无漏法身，永离世间一
qiè zhū kǔ qǐ xū rú shì bú jìng zhī rǔ yǐ chōng jī kě rú jīng suǒ
切诸苦，岂须如是不净之乳以充饥渴？如经所
shuō qí niú bú zài gāoyuán bú zài xià shī bù shí gǔ màikāng fū
说：“其牛不在高原，不在下湿，不食谷麦糠麸，
bù yǔ bó niú tóngqún qí niú shēnzuò zǐ mó jīn sè yán cǐ niú zhě
不与特牛同群，其牛身作紫磨金色。”言此牛者，
pí lú shènuó fó yě yǐ dà cí bēi liánmǐn yī qiè gù yú qīngjìng
毗卢舍那佛也。以大慈悲，怜愍一切，故于清净
fǎ tǐ zhōngchū rú shì sān jù jìng jiè liù bō luó mì wēimiào fǎ rǔ
法体中出如是三聚净戒、六波罗蜜微妙法乳，
yù yī qiè qiú jiě tuō zhě rú shì zhēnjìng zhī niú qīngjìng zhī rǔ fēi
育一切求解脱者。如是真净之牛，清净之乳，非
dàn rú lái yǐn zhī chéngdào yī qiè zhòngshēng ruò néng yǐn zhě jiē dé
但如来饮之成道，一切众生若能饮者，皆得
ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
阿耨多罗三藐三菩提。

wèn jīngzhōngsuǒshuō fó lìngzhòngshēng xiū zào qié lán zhù
问：经中所说，佛令众生修造伽蓝，铸
xiě xíngxiàng shāoxiāngsànhuā rán chángmíngdēng zhòu yè liù shí
写形像，烧香散花，燃长明灯，昼夜六时

rào tǎ xíngdào chí zhāi lǐ bài zhǒngzhǒnggōng dé jiē chéng fó dào
绕塔行道，持斋礼拜，种 种 功德，皆 成 佛道。

ruò wéiguān xīn zǒngshè zhūxíng shuō rú shì shì yīng xū wàng yě
若唯观心，总摄诸行，说如是事，应虚妄也？

dá fó suǒshuōjīng yǒu wú liàngfāngbiàn yǐ yī qiè zhòngshēng
答：佛所说经，有无量方便，以一切众生

dùngēn xiá liè bú wù shènshēn zhī yì suǒ yǐ jiǎ yǒuwéi yù wú wéi
钝根狭劣，不悟甚深之义，所以假有为喻无为。

ruò fù bù xiū nèi xíng wéi zhǐ wài qiú xī wànghuò fú wú yǒu shì chù
若复不修内行，唯只外求，希望获福，无有是处。

yán qié lán zhě xī guó yǔ cǐ tǔ fān wéiqīngjìng dì yě ruò yǒngchú
言伽蓝者，西国语，此土翻为清净地也。若永除

sān dú cháng jìng liù gēn shēn xīn zhànrán nèi wàiqīngjìng shì míng
三毒，常净六根，身心湛然，内外清净，是名

xiū zào qié lán zhù xiě xíngxiàngzhě jí shì yī qiè zhòngshēng qiú fó dào
修造伽蓝。铸写形像者，即是一切众生求佛道

yě suǒwèi xiū zhū jué xíng fǎngxiàng rú lái zhēnróngmiàoxiàng qǐ
也。所谓修诸觉行，彷像如来真容妙相，岂

shì zhù xiě jīn tóng zhī suǒ zuò hū shì gù qiú jiě tuō zhě yǐ shēnwéi
是铸写金铜之所作乎？是故求解脱者，以身为

lú yǐ fǎ wéihuǒ yǐ zhì huì wéiqiǎojiàng yǐ sān jù jìng jiè liù
炉，以法为火，以智慧为巧匠，以三聚净戒、六

bō luó mì yǐ wéi mó yàng róngliànshēnzhōngzhēn rú fó xìng biàn rù
波罗蜜以为模样，镕炼身中真如佛性，遍入

yī qiè jiè lǜ mózhōng rú jiàofèngxíng yī wú lòu quē zì rán chéng
一切戒律模中，如教奉行，一无漏缺，自然成

jiù zhēnróng zhī xiàng suǒwèi jiū jìng chángzhù wēimiào sè shēn fēi shì
就真容之像，所谓究竟常住微妙色身，非是

yǒuwéi bàihuài zhī fǎ ruò rén qiú dào bù jiě rú shì zhù xiě zhēnróng
有为败坏之法。若人求道，不解如是铸写真容，

píng hé zhéyángōng dé
凭何辄言功德？

yòushāoxiāngzhě yì fēi shì jiānyǒuxiàng zhī xiāng nǎi shì wú wéi
又烧香者，亦非世间有相之香，乃是无为

zhèng fǎ zhī xiāng yě xūn zhū chòu huì wú míng è yè xī lìngxiāomiè
正法之香也，熏诸臭秽无明恶业，悉令消灭。

zhèng fǎ xiāngzhě qí yǒu wǔ zhǒng yī zhě jiè xiāng suǒwèinéng
正法香者，其有五种：一者、戒香，所谓能

duànzhū è néng xiū zhūshàn èr zhě dìngxiāng suǒ wèishēn xìn
断诸恶，能修诸善；二者、定香，所谓深信
dà shèng xīn wú tuì zhuǎn sānzhě huìxiāng suǒ wèicháng yú shēn
大乘，心无退转；三者、慧香，所谓常于身
xīn nèi zì guānchá sì zhě jiě tuōxiāng suǒ wèinéngduàn yī qiè
心，内自观察；四者、解脱香，所谓能断一切
wú míng jié fù wǔ zhě jiě tuō zhī jiànxiāng suǒ wèiguānzhàocháng
无明结缚；五者、解脱知见香，所谓观照常
míng tōng dá wú ài rú shì wǔ zhǒngxiāng míngwéi zuì shàng zhī xiāng
明，通达无碍。如是五种香，名为最上之香，
shì jiān wú bǐ fó zài shì rì lìng zhū dì zǐ yǐ zhì huì huǒshāo rú shì
世间无比。佛在世日，令诸弟子以智慧火烧如是
wú jià bǎoxiāng gòngyǎng shí fāngzhū fó jīn shí zhòngshēng bù jiě rú
无价宝香，供养十方诸佛。今时众生不解如
lái zhēn shí zhī yì wéijiāngwàihuǒshāo yú shì jiān chéntán xūn lù zhì
来真实之义，唯将外火烧于世间沉檀、熏陆质
ài zhī xiāng xī wàng fú bào yún hé kě dé hū
碍之香，希望福报，云何可得乎？

yòusànhuāzhě yì yì rú shì suǒ wèiyǎnshuōzhèng fǎ zhūgōng
又散花者，义亦如是。所谓演说正法诸功
dé huā ráo yì yǒuqíng sànzhān yī qiè yú zhēn rú xìng pǔ shī
德花，饶益有情，散沾一切，于真如性，普施
zhuāngyán cǐ gōng dé huā fó suǒchēngzàn jiū jìng chángzhù wú
庄严。此功德花，佛所称赞，究竟常住，无
diāo luò qī ruò fù yǒu rén sàn rú shì huā huò fú wú liàng ruòyán
凋落期。若复有人，散如是花，获福无量。若言
rú lái lìng zhòngshēngjiǎn jié zēng cǎi shāngsǔn cǎo mù yǐ wéisànhuā
如来令众生剪截缯彩，伤损草木，以为散花，
wú yǒu shì chù suǒ yǐ zhě hé chí jìng jiè zhě yú zhū tiān dì sēn luó
无有是处。所以者何？持净戒者，于诸天地森罗
wànxiàng bú lìng chùfàn ruò wù fànzhě yóuhuò dà zuì kuàng fù
万像，不令触犯，若误犯者，犹获大罪。况复
jīn zhě gù huǐ jìng jiè shāngsǔnwàn wù qiú yú fú bào yù yì
今者，故毁净戒，伤损万物，求于福报？欲益
fǎn sǔn qǐ yǒu shì hū
反损，岂有是乎？

chángmíngdēngzhě jí zhèng jué xīn yě jué zhī míngliǎo yù
长明灯者，即正觉心也。觉之明了，喻

zhī wéi dēng shì gù yī qiè qiú jiě tuō zhě shēn wéi dēng tái xīn wéi
之为灯。是故一切求解脱者，身为灯台，心为
dēng zhù zēng zhū jiè xíng yǐ wéi tiān yóu zhì huì míng dá yù rú dēng
灯炷，增诸戒行以为添油，智慧明达，喻如灯
huǒ cháng rán rú shì zhēn zhèng jué dēng ér zhào yī qiè wú míng chī àn
火常燃。如是真正觉灯而照一切无明痴暗，
néng yǐ cǐ fǎ lún cì dì xiàng kāi shì jí shì yī dēng rán bǎi qiān dēng
能以此法轮，次第相开示，即是一灯燃百千灯，
dēng dēng wú jìn gù hào cháng míng guò qù yǒu fó míng yuē rán dēng
灯灯无尽，故号长明。过去有佛，名曰燃灯，
yì yì rú shì yú chī zhòng shēng bú huì rú lái fāng biàn zhī shuō zhuān
义亦如是。愚痴众生不会如来方便之说，专
xíng xū wàng zhí zhuó yǒu wéi suì rán shì jiān sū yóu zhī dēng yǐ zhào
行虚妄，执著有为，遂燃世间苏油之灯以照
kōng shì nǎi chēng yī jiào qǐ bú miù hū suǒ yǐ zhě hé fó fàng
空室，乃称依教，岂不谬乎？所以者何？佛放
méi jiān yī háo xiàng guāng néng zhào wàn bā qiān shì jiè qǐ jiǎ rú shì
眉间一毫相光，能照万八千世界，岂假如是
sū yóu zhī dēng yǐ wéi lì yì shěn chá sī lǐ yīng bù rán hū
苏油之灯以为利益？审察斯理，应不然乎？

yòu liù shí xíng dào zhě suǒ wèi liù gēn zhī zhōng yú yī qiè shí
又六时行道者，所谓六根之中，于一切时，
cháng xíng fó dào xiū zhū jué xíng tiáo fú liù gēn cháng shí bù shě
常行佛道，修诸觉行，调伏六根，长时不舍，
míng wéi liù shí xíng dào
名为六时行道。

rào tǎ xíng dào zhě tǎ zhě shì shēn yě dāng xiū jué xíng
绕塔行道者，塔者，是身也，当修觉行，
xún rào shēn xīn niàn niàn bù tíng míng wéi rào tǎ guò qù zhū shèng jiē
巡绕身心，念念不停，名为绕塔。过去诸圣皆
xíng cǐ dào zhì niè pán shí jīn shí shì rén bú huì cǐ lǐ céng bú nèi
行此道，至涅槃时。今时世人不会此理，曾不内
xíng wéi zhí wài qiú jiāng zhì ài shēn rào shì jiān tǎ rì yè zǒu zhòu
行，唯执外求，将质碍身，绕世间塔，日夜走骤，
tú zì pí láo ér yú zhēn xìng yī wú lì yì
徒自疲劳，而于真性，一无利益。

yòu chí zhāi zhě dāng xū huì yì bù dá sī lǐ tú ěr xū gōng
又持斋者，当须会意，不达斯理，徒尔虚功。

zhāizhě qí yě suǒwèi qí zhèngshēn xīn bú lìng sànluàn chí zhě
斋者，齐也。所谓齐 正 身心，不令散乱。持者，

hù yě suǒwèi yú zhū jiè xíng rú fǎ hù chí bì xū wài jìn liù qíng
护也。所谓于诸戒行，如法护持，必须外禁六情，

nèi zhì sān dú yīn qín jué chá qīngjìngshēn xīn liǎo rú shì yì míng
内制三毒，殷勤觉察，清净身心，了如是义，名

wéi chí zhāi shí yǒu wǔ zhǒng yī zhě fǎ xǐ shí suǒwèi yī chí zhèng
为持斋。食有五 种：一者、法喜食，所谓依持 正

fǎ huān xǐ fèngxíng èr zhě chányuè shí suǒwèi nèi wàichéng jì
法，欢 喜奉行；二者、禅 悦食，所谓内外 澄 寂，

shēn xīn yuè lè sān zhě niàn shí suǒwèichángniànzhū fó xīn kǒu
身心悦乐；三者、念食，所谓 常 念诸佛，心口

xiāngyìng sì zhě yuàn shí suǒwèixíngzhùzuòwò cháng qiú shàn
相 应；四者、愿 食，所谓行住坐卧， 常 求 善

yuàn wǔ zhě jiě tuō shí suǒwèi xīn chángqīngjìng bù rǎn sú chén
愿；五者、解脱食，所谓心 常 清净，不染俗 尘。

cǐ wǔ zhǒng shí míngwéi chí zhāi ruò fù yǒu rén bù shí rú shì wǔ
此五 种 食， 名 为持斋。若复有人，不食如是五

zhǒngjìng shí zì yán chí zhāi wú yǒu shì chù wéiduàn yú wú míng zhī
种 净食，自言持斋，无有是处。唯 断 于无 明之

shí zhézuò jiě zhě míngwéi pò zhāi ruò yì yǒu pò yún hé huò fú
食，辄作解者，名 为破斋。若亦有破，云何获福？

shì yǒu mí rén bú wù sī lǐ shēn xīn fàng yì zhū è jiē wéi tān
世有迷人，不悟斯理，身心放逸，诸恶皆为，贪

yù zì qíng bù shēngcán kuì wéiduànwài shí zì wéi chí zhāi bì
欲恣情，不 生 惭愧，唯 断 外食，自为持斋，必

wú shì chù
无是处。

yòu lǐ bài zhě dāng rú fǎ yě bì xū lǐ tǐ nèi míng shì
又礼拜者， 当 如法也， 必须理体内 明， 事

suí quánbiàn huì rú shì yì nǎi míng yī fǎ fú lǐ zhě jìng yě
随 权 变，会如是义，乃 名 依法。夫礼者，敬也；

bài zhě fú yě suǒwèigōngjìngzhēnxìng qū fú wú míng míngwéi
拜者，伏也。所谓恭 敬 真 性，屈伏无 明， 名 为

lǐ bài ruònéng è qíngyǒngmiè shànniànhéngcún suī bù lǐ xiàng
礼拜。若 能 恶情 永 灭，善 念 恒 存，虽不理 相，

míngwéi lǐ bài qí xiàng jí fǎ xiàng yě shì zūn yù lìng shì sú biǎoqiān
名 为礼拜。其 相 即法 相 也。世尊欲令世俗 表 谦

xià xīn yì wéi lǐ bài gù xū qū fú wàishēn shì nèi gōngjìng jué
下心，亦为礼拜。故须屈伏外身，示内恭敬，觉

wàimíng nèi xìngxiàngxiāngyìng ruò fù bù xíng lǐ fǎ wéi zhí wài qiú
外明内，性相相应。若复不行理法，唯执外求，

nèi zé fàngzòngtān chī chángwéi è yè wài jí kōngláo shēnxiàng
内则放纵贪痴，常为恶业；外即空劳身相，

zhàxiànwēi yí wú cán yú shèng tú kuáng yú fán bù miǎn lún huí
诈现威仪，无惭于圣，徒诳于凡，不免轮回，

qǐ chénggōng dé
岂成功德？

wèn rú jīngshuōyán zhì xīn niàn fó bì dé wǎngshēng xī fāng
问：如经说言，至心念佛，必得往生西方

jìng tǔ yǐ cǐ yī mén jí yīngchéng fó hé jiǎ guān xīn qiú yú
净土。以此一门，即应成佛，何假观心，求于

jiě tuō
解脱？

dá fú niàn fó zhě dāng xū zhèngniàn liǎo yì wéizhèng
答：夫念佛者，当须正念，了义为正，

bù liǎo yì wéi xié zhèngniàn bì dé wǎngshēng xié niànyún hé dào bǐ
不了义为邪。正念必得往生，邪念云何到彼

zāi fó zhě jué yě suǒ wèi jué cháshēn xīn wù lìng qǐ è yě
哉？佛者，觉也。所谓觉察身心，勿令起恶也。

niànzhě yì yě suǒwèi yì chí jiè xíng bú wàngjīng jìn liǎo rú shì
念者，忆也。所谓忆持戒行，不忘精进，了如是

yì míng zhī wéiniàn gù zhī niàn zài yú xīn fēi zài yú yán yīn quán
义，名之为念。故知念在于心，非在于言。因筌

qiú yú dé yú wàngquán yīn yán qiú yì dé yì wàngyán jì chēng
求鱼，得鱼忘筌；因言求意，得意忘言。既称

niàn fó zhī míng xū zhī niàn fó zhī dào ruò xīn wú shí kǒusòngkōng
念佛之名，须知念佛之道。若心无实，口诵空

míng sān dú nèi zhēn rén wǒ tián yì jiāng wú míng xīn xiàngwài qiú fó
名，三毒内臻，人我填臆，将无明心向外求佛，

tú ěr xū gōng qiě rú sòng zhī yǔ niàn yì lǐ xuánshū zài kǒuyuē
徒尔虚功。且如诵之与念，义理悬殊，在口曰

sòng zài xīn yuēniàn gù zhī niàncóng xīn qǐ míngwéi jué xíng zhī mén
诵，在心曰念。故知念从心起，名为觉行之门；

sòng zài kǒuzhōng jí shì yīn shēng zhī xiàng zhí wài qiú lǐ zhōng wú
诵在口中，即是音声之相。执外求理，终无

shì chù gù zhī guò qù zhū shèng suǒ xiū niàn fó jiē fēi wài shuō zhǐ
是处。故知过去诸圣所修念佛，皆非外说，只
tuī nèi xīn xīn jí zhòng shàn zhī yuán xīn wéi wàn dé zhī zhǔ niè pán
推内心。心即众善之源，心为万德之主，涅槃
cháng lè yóu zhēn xīn shēng sān jiè lún huí yì cóng xīn qǐ xīn shì chū
常乐由真心生，三界轮回亦从心起，心是出
shì zhī mén hù xīn shì jiě tuō zhī guān jīn zhī mén hù zhě qǐ lǜ
世之门户，心是解脱之关津。知门户者，岂虑
nán rù shí guān jīn zhě hé yōu bù tōng
难入？识关津者，何忧不通？

wèn rú wēn shì jīng shuō xǐ yù zhòng sēng huò fú
问：如《温室经》说："洗浴众僧，获福
wú liàng cǐ zé píng yú shì fǎ gōng dé shǐ chéng ruò wéi guān xīn
无量。"此则凭于事法，功德始成，若为观心，
kě xiāng yìng hū
可相应乎？

dá xǐ yù zhòng sēng zhě fēi shì jiān yǒu wéi shì yě shì zūn
答：洗浴众僧者，非世间有为事也。世尊
cháng wèi zhū dì zǐ shuō wēn shì jīng yù lìng shòu chí xǐ yù zhī fǎ
尝为诸弟子说《温室经》，欲令受持洗浴之法。
qí wēn shì zhě jí shēn shì yě suǒ yǐ rán zhì huì huǒ wēn jìng jiè tāng
其温室者，即身是也。所以燃智慧火，温净戒汤，
mù yù shēn zhōng zhēn rú fó xìng shòu chí qī fǎ yǐ zì zhuāng yán
沐浴身中真如佛性，受持七法，以自庄严。
dāng rì bǐ qiū cōng míng shàng zhì jiē wù shèng yì rú shuō xiū xíng
当日比丘，聪明上智，皆悟圣意，如说修行，
gōng dé chéng jiù jù dēng shèng guǒ jīn shí zhòng shēng mò cè qí
功德成就，俱登圣果。今时众生，莫测其
shì jiāng shì jiān shuǐ xǐ zhì ài shēn zì wèi yī jīng qǐ fēi wù yě
事，将世间水洗质碍身，自谓依经，岂非误也？
qiě zhēn rú fó xìng fēi shì fán xíng fán nǎo chén gòu běn lái wú xiàng qǐ
且真如佛性非是凡形，烦恼尘垢本来无相，岂
kě jiāng zhì ài shuǐ xǐ wú wéi shēn shì bù xiāng yìng yún hé wù dào
可将质碍水洗无为身？事不相应，云何悟道？
ruò yù shēn dé jìng zhě dāng guān cǐ shēn běn yīn tān yù bú jìng suǒ
若欲身得净者，当观此身，本因贪欲不净所
shēng chòu huì pián tián nèi wài chōng mǎn ruò xǐ cǐ shēn qiú yú jìng
生，臭秽骈阗，内外充满，若洗此身求于净

zhě yóu rú xǐ qiàn qiàn jìn fāng jìng yǐ cǐ yàn zhī míng zhī xǐ
者，犹如洗堑，堑尽方净。以此验之，明知洗

wài fēi fó shuō yě shì gù jiǎ shì shì bǐ yù zhēnzōng yǐn shuō qī shì
外非佛说也。是故假世事比喻真宗，隐说七事

gòngyǎnggōng dé qí shì yǒu qī yún hé wéi qī yī zhě jìng shuǐ
供养功德，其事有七。云何为七？一者、净水；

èr zhě rán huǒ sān zhě zǎodòu sì zhě yáng zhī wǔ zhě
二者、燃火；三者、澡豆；四者、杨枝；五者、

jìng huī liù zhě sū gāo qī zhě nèi yī jǔ cǐ qī shì yù yú
净灰；六者、苏膏；七者、内衣。举此七事喻于

qī fǎ yī qiè zhòngshēngyóu cǐ qī fǎ mù yù zhuāngyán néngchú dú
七法，一切众生由此七法沐浴庄严，能除毒

xīn wú mínggòu huì qí qī fǎ zhě yī zhě jìng jiè xǐ dàngqiān
心无明垢秽。其七法者：一者、净戒，洗荡愆

fēi yóu rú jìng shuǐzhuó zhū chéngòu èr zhě zhì huì guānchá nèi
非，犹如净水濯诸尘垢。二者、智慧，观察内

wài yóu rú rán huǒnéngwēn jìng shuǐ sān zhě fēn bié jiǎn qì zhū è
外，犹如燃火能温净水。三者、分别，简弃诸恶，

yóu rú zǎodòunéng jìng gòu nì sì zhě zhēn shí duàn zhū wàngxiǎng
犹如澡豆能净垢腻。四者、真实，断诸妄想，

yóu rú yáng zhī néngxiāokǒu qì wǔ zhě zhèng xìn jué dìng wú yí
犹如杨枝能消口气。五者、正信，决定无疑，

yóu rú jìng huī mó shēnzhàngfēng liù zhě róu hé rěn rǔ gānshòu
犹如净灰摩身障风。六者、柔和，忍辱甘受，

yóu rú sū gāotōng rùn pí fū qī zhě cán kuì huǐ zhū è yè yóu
犹如苏膏通润皮肤。七者、惭愧，悔诸恶业，犹

rú nèi yī zhē chǒuxíng tǐ rú shàng qī fǎ shì jīng zhōng mì mì zhī yì
如内衣遮丑形体。如上七法是经中秘密之义，

jiē shì wèi zhū dà shèng lì gēn zhě shuō fēi wèi xiǎo zhì xià liè fán fū
皆是为诸大乘利根者说，非为小智下劣凡夫，

suǒ yǐ jīn rén wú néng jiě wù
所以今人无能解悟。

qiè jiàn jīn shí qiǎn shí wéi zhī shì xiàng wéigōng guǎng fèi cái bǎo
窃见今时浅识，唯知事相为功，广费财宝，

duōshāngshuǐ lù wàngyíngxiàng tǎ xū yì rén fū jī mù dié ní
多伤水陆，妄营像塔，虚役人夫，积木叠泥，

tú qīnghuà lǜ qīng xīn jìn lì sǔn jǐ mí tā wèi jiě cán kuì hé
图青画绿，倾心尽力，损己迷他，未解惭愧，何

céng jué wù jiàn yǒu wéi zé qín qín ài zhuó shuō wú wéi zé wù wù rú
曾觉悟？见有为则勤勤爱著，说无为则兀兀如

mí qiě tān xiàn shì zhī xiǎo cí qǐ jué dāng lái zhī dà kǔ cǐ zhī xiū
迷，且贪现世之小慈，岂觉当来之大苦？此之修

xué tú zì pí láo bèi zhèng guī xié shéiyánhuò fú dànnéngshè
学，徒自疲劳，背正归邪，谁言获福？但能摄

xīn nèi zhào jué guān wàimíng jué sān dú yǒng shǐ xiāowáng bì liù
心内照，觉观外明，绝三毒永使销亡，闭六

zéi bú lìng qīn rǎo zì rán héngshā gōng dé zhǒngzhǒngzhuāngyán wú
贼不令侵扰，自然恒沙功德、种种庄严、无

shù fǎ mén yī yī chéng jiù chāo fán zhèngshèng mù jī fēi yáo
数法门，一一成就，超凡证圣，目击非遥，

wù zài xū yú hé fán hàoshǒu zhēnményōu mì nìng kě jù chén
悟在须臾，何烦皓首？真门幽秘，宁可具陈？

lüè shù guān xīn shuō qí shǎo fēn ér shuō jì yán
略述观心，说其少分。而说偈言：

wǒ běn qiú xīn xīn zì chí qiú xīn bù dé dài xīn zhī
我本求心心自持　求心不得待心知

fó xìng bù cóng xīn wài dé xīn shēngbiàn shì zuì shēng shí
佛性不从心外得　心生便是罪生时

wǒ běn qiú xīn bù qiú fó liǎo zhī sān jiè kōng wú wù
我本求心不求佛　了知三界空无物

ruò yù qiú fó dàn qiú xīn zhǐ zhè xīn xīn xīn shì fó
若欲求佛但求心　只这心心心是佛

dì sān mén èr zhǒng rù

第三门二种入

fú rù dàoduō tú yào ér yán zhī bù chū èr zhǒng yī shì
夫入道多途，要而言之，不出二种：一是
lǐ rù èr shì xíng rù
理入，二是行入。

lǐ rù zhě wèi jiè jiào wù zōng shēn xìn hánshēngtóng yī zhēnxìng
理入者，谓藉教悟宗。深信含生同一真性，
jù wéi kè chénwàngxiǎngsuǒ fù bù néngxiǎnliǎo ruò yě shěwàng guī
俱为客尘妄想所覆，不能显了。若也舍妄归
zhēn níngzhù bì guān wú zì wú tā fánshèngděng yī jiān zhù bù
真，凝住壁观，无自无他，凡圣等一，坚住不
yí gèng bù suí yú wénjiào cǐ jí yǔ lǐ míng fú wú yǒu fēn bié
移，更不随于文教，此即与理冥符。无有分别，
jì rán wú wéi míng zhī lǐ rù
寂然无为，名之理入。

xíng rù zhě wèi sì xíng qí yú zhūxíng xī rù cǐ zhōng hé děng
行入者，谓四行，其余诸行悉入此中。何等
sì yé yī bàoyuānxíng èr suí yuánxíng sān wú suǒ qiú
四耶？一、报冤行；二、随缘行；三、无所求
xíng sì chèn fǎ xíng
行；四、称法行。

yún hé bàoyuānxíng wèi xiū dàoxíngrén ruòshòu kǔ shí dāng
云何报冤行？谓修道行人，若受苦时，当
zì niànyán wǒ cóngwǎng xī wú shù jié zhōng qì běncóngmò
自念言：“我从往昔，无数劫中，弃本从末，
liú làngzhū yǒu duō qǐ yuānzēng wéi hài wú xiàn jīn suī wú fàn
流浪诸有，多起冤憎，违害无限，今虽无犯，
shì jiē sù yāng è yè guǒshú fēi tiān fēi rén suǒnéngjiàn yǔ gān
是皆宿殃，恶业果熟，非天非人所能见与，甘
xīn rěn shòu dōu wú yuān sù jīngyún féng kǔ bù yōu hé yǐ
心忍受，都无冤诉。”经云：“逢苦不忧。”何以
gù shí dá gù cǐ xīn shēng shí yǔ lǐ xiāngyìng tǐ yuān jìn dào
故？识达故。此心生时，与理相应，体冤进道

gù shuōyánbàoyuānxíng
故，说言报冤行。

èr suí yuánxíngzhě zhòngshēng wú wǒ bìngyuán yè suǒzhuǎn
二、随缘行者。众 生 无我，并 缘 业所 转，

kǔ lè qí shòu jiē cóngyuánshēng ruò dé shèngbàoróng yù děng shì
苦乐齐受，皆从 缘 生 。若得 胜 报荣誉 等 事，

shì wǒ guò qù sù yīn suǒgǎn jīn fāng dé zhī yuán jìn huán wú hé
是我过去宿因所感，今方得之，缘尽 还 无，何

xǐ zhī yǒu dé shī cóngyuán xīn wú zēngjiǎn xǐ fēng bú dòng míng
喜之有？得失 从 缘，心无增减，喜风不 动，冥

shùn yú dào shì gù shuōyán suí yuánxíng yě
顺于道，是故说 言随 缘 行也。

sān wú suǒ qiú xíngzhě shì rén cháng mí chùchù tānzhuó
三、无所求行者。世人 长 迷，处处贪 著，

míng zhī wéi qiú zhì zhě wù zhēn lǐ jiāng sú fǎn ān xīn wú wéi
名之为求。智者悟 真，理将俗反，安心无为，

xíng suí yùnzhuǎn wànyǒu sī kōng wú suǒyuànyào gōng dé hēi àn
形随运 转，万有斯空，无所愿 乐。功德黑暗

chángxiāng suí zhú sān jiè jiǔ jū yóu rú huǒzhái yǒushēn jiē kǔ
常 相随逐，三界久居，犹如火宅，有身皆苦，

shéi dé ér ān liǎo dá cǐ chù gù shě zhūyǒu xī xiǎng wú qiú jīng
谁得而安？了达此处，故舍诸有，息 想 无求。经

yuē yǒu qiú jiē kǔ wú qiú nǎi lè pàn zhī wú qiú zhēnwéidàoxíng
曰：“有求皆苦，无求乃乐。”判知无求 真 为道行，

gù yán wú suǒ qiú xíng yě
故言无所求行也。

sì chèn fǎ xíngzhě xìngjìng zhī lǐ mù zhī wéi fǎ xìn jiě
四、称 法行者。性净之理，目之为法。信解

cǐ lǐ zhòngxiàng sī kōng wú rǎn wú zhuó wú cǐ wú bǐ jīng yún
此理 众 相 斯空，无染无 著，无此无彼。经云：

fǎ wú zhòngshēng lí zhòngshēnggòu gù fǎ wú yǒu wǒ lí wǒ
“法无 众 生，离 众 生 垢故；法无有我，离我

gòu gù zhì zhě ruò néng xìn jiě cǐ lǐ yīngdāngchèn fǎ ér xíng fǎ
垢故。”智者若 能 信解此理，应 当 称 法而行。法

tǐ wú qiān yú shēn mìng cái xíngtán shě shī xīn wú lìn xī
体无悭，于 身、命、财，行檀舍施，心无吝惜，

dá jiě sānkōng bù yǐ bù zhuó dànwèi qù gòu chènhuàzhòngshēng
达解三空，不倚不 著，但为去垢，称 化 众 生

ér bù qǔ xiàng cǐ wéi zì xíng fù néng lì tā yì néngzhuāngyán
而不取相。此为自行，复能利他，亦能 庄 严
pú tí zhī dào tán shī jì ěr yú wǔ yì rán wèi chúwàngxiǎng
菩提之道。檀施既尔，余五亦然。为除妄 想，
xiū xíng liù dù ér wú suǒ xíng shì wéi chèn fǎ xíng
修行六度，而无所行，是为称法行。

shuō jì yán
说偈言：

wài xī zhū yuán nèi xīn wú chuǎn
外息诸缘 内心无 喘
xīn rú qiáng bì kě yǐ rù dào
心如 墙 壁 可以入道
míng fó xīn zōng děng wú chā wù
明佛心宗 等无差误
xíng jiě xiāngyìng míng zhī yuē zǔ
行解相应 名之曰祖

dì sì mén ān xīn fǎ mén

第四门安心法门

mí shí rén zhú fǎ jiě shí fǎ zhú rén jiě zé shí shè sè mí
迷时人逐法，解时法逐人；解则识摄色，迷

zé sè shè shí dànyǒu xīn fēn bié jì jiào zì shēnxiànliàngzhě xī jiē shì
则色摄识。但有心分别计较自身现量者，悉皆是

mèng ruò shí xīn jì miè wú yī dòngniànchù shì míngzhèngjué
梦。若识心寂灭，无一动念处，是名正觉。

wèn yún hé zì xīn xiànliàng
问：云何自心现量？

dá jiàn yī qiè fǎ yǒu yǒu zì bù yǒu zì xīn jì zuòyǒu
答：见一切法有，有自不有，自心计作有；

jiàn yī qiè fǎ wú wú zì bù wú zì xīn jì zuò wú nǎi zhì yī qiè
见一切法无，无自不无，自心计作无。乃至一切

fǎ yì rú shì bìng shì zì xīn jì zuòyǒu zì xīn jì zuò wú yòu ruò
法亦如是，并是自心计作有，自心计作无。又若

rén zào yī qiè zuì zì jiàn jǐ zhī fǎ wáng jí dé jiě tuō ruò cóng
人造一切罪，自见己之法王，即得解脱。若从

shì shàng dé jiě zhě qì lì zhuàng cóng shì zhōngjiàn fǎ zhě jí chù
事上得解者，气力壮；从事中见法者，即处

chù bù shī niàn cóngwén zì jiě zhě qì lì ruò jí shì jí fǎ zhě
处不失念；从文字解者，气力弱。即事即法者，

shēncóng rǔ zhǒngzhǒngyùnwéi tiàoliángdiān jué xī bù chū fǎ jiè
深从汝种种运为，跳踉颠蹶，悉不出法界，

yì bú rù fǎ jiè ruò yǐ fǎ jiè rù fǎ jiè jí shì chī rén fányǒu
亦不入法界。若以法界入法界，即是痴人。凡有

suǒ shī wéi zhōng bù chū fǎ jiè xīn hé yǐ gù xīn tǐ shì fǎ jiè gù
所施为，终不出法界心。何以故？心体是法界故。

wèn shì jiān rén zhǒngzhǒngxuéwèn yún hé bù dé dào
问：世间人种种学问，云何不得道？

dá yóujiàn jǐ gù bù dé dào jǐ zhě wǒ yě zhì rén
答：由见己故，不得道。己者，我也。至人

féng kǔ bù yōu yù lè bù xǐ yóu bú jiàn jǐ gù suǒ yǐ bù zhī kǔ
逢苦不忧，遇乐不喜，由不见己故，所以不知苦

lè zhě yóuwáng jǐ gù dé zhì xū wú jǐ zì shàngwáng gèng
乐者。由亡己故，得至虚无。己自尚亡，更
yǒu hé wù ér bù wáng yě
有何物而不亡也？

wèn zhū fǎ jì kōng ē shéi xiū dào
问：诸法既空，阿谁修道？

dá yǒu ē shéi xū xiū dào ruò wú ē shéi jí bù xū xiū
答：有阿谁，须修道；若无阿谁，即不须修
dào ē shéizhě yì wǒ yě ruò wú wǒ zhě féng wù bù shēng shì
道。阿谁者，亦我也。若无我者，逢物不生是
fēi shì zhě wǒ zì shì ér wù fēi shì yě fēi zhě wǒ zì fēi ér
非。是者我自是，而物非是也；非者我自非，而
wù fēi fēi yě jí xīn wú xīn shì wéitōng dá fó dào jí wù bù qǐ
物非非也。即心无心，是为通达佛道；即物不起
jiàn míngwéi dá dào féng wù zhí dá zhī qí běnyuán cǐ rén huì
见，名为达道。逢物直达，知其本源，此人慧
yǎn kāi zhì zhě rèn wù bú rèn jǐ jí wú qǔ shě wéishùn yú zhě rèn
眼开。智者任物不任己，即无取舍违顺；愚者任
jǐ bú rèn wù jí yǒu qǔ shě wéishùn bú jiàn yī wù míngwéi jiàndào
己不任物，即有取舍违顺。不见一物，名为见道；
bù xíng yī wù míngwéixíngdào jí yī qiè chù wú chù jí zuò chù wú
不行一物，名为行道。即一切处无处，即作处无
zuò fǎ jí shì jiàn fó ruò jiànxiàng shí jí yī qiè chùjiàn guǐ qǔ
作法，即是见佛。若见相时，即一切处见鬼。取
xiàng gù duò dì yù guān fǎ gù dé jiě tuō ruò jiàn yì xiǎng fēn
相故，堕地狱；观法故，得解脱。若见忆想分
bié jí shòuhuòtāng lú tànděng shì xiànjiànshēng sǐ xiàng ruò jiàn
别，即受镬汤炉炭等事，现见生死相。若见
fǎ jiè xìng jí niè pánxìng wú yì xiǎng fēn bié jí shì fǎ jiè xìng xīn
法界性即涅槃性，无忆想分别，即是法界性。心
shì fēi sè gù fēi yǒu yòng ér bú fèi gù fēi wú yòng ér cháng
是非色故，非有；用而不废故，非无。用而常
kōng gù fēi yǒu kōng ér chángyòng gù fēi wú
空故，非有；空而常用故，非无。

jí shuōsòngyuē
即说颂曰：

xīn xīn xīn nán kě xún kuān shí biàn fǎ jiè zhǎi yě bù róng
心心心，难可寻，宽时遍法界，窄也不容

zhēn
针。

yì bù dǔ è ér shēngxián yì bù guānshàn ér qín cuò
亦不睹恶而生嫌，亦不观善而勤措，

yì bù shě zhì ér jìn yú yì bú bào mí ér jiù wù
亦不舍智而近愚，亦不抱迷而就悟。

dá dà dào xī guòliàng tōng fó xīn xī chū dù
达大道兮过量，通佛心兮出度，

bù yǔ fán shèngtóngchán chāo rán míng zhī yuē zǔ
不与凡圣同躔，超然名之曰祖。

dì wǔ mén wù xìng lùn

第五门悟性论

fú dào zhě yǐ jì miè wéi tǐ xiū zhě yǐ lí xiàng wéi zōng
夫道者，以寂灭为体。修者，以离相为宗。

gù jīng yún jì miè shì pú tí miè zhū xiàng gù fó zhě jué yě
故经云：“寂灭是菩提，灭诸相故。”佛者，觉也。

rén yǒu jué xīn dé pú tí dào gù míng wéi fó jīng yún lí yī
人有觉心，得菩提道，故名为佛。经云：“离一

qiè zhū xiàng jí míng zhū fó shì zhī yǒu xiàng shì wú xiàng zhī xiàng
切诸相，即名诸佛。”是知有相是无相之相，

bù kě yǐ yǎn jiàn wéi kě yǐ zhì zhī ruò wén cǐ fǎ zhě shēng yī
不可以眼见，唯可以智知。若闻此法者，生一

niàn xìn xīn cǐ rén yǐ fā dà shèng nǎi chāo sān jiè sān jiè zhě
念信心，此人以发大乘，乃超三界。三界者，

tān chēn chī shì fǎn tān chēn chī wéi jiè dìng huì
贪、瞋、痴是。返贪、瞋、痴为戒、定、慧，

jí míng chāo sān jiè rán tān chēn chī yì wú shí xìng dàn jù zhòng
即名超三界。然贪、瞋、痴亦无实性，但据众

shēng ér yán yǐ ruò néng fǎn zhào liǎo liǎo jiàn tān chēn chī xìng jí
生而言矣。若能返照了了，见贪、瞋、痴性即

shì fó xìng tān chēn chī wài gèng wú bié yǒu fó xìng jīng yún
是佛性，贪、瞋、痴外更无别有佛性。经云：

zhū fó cóng běn lái cháng chǔ yú sān dú zhǎng yǎng yú bái fǎ
“诸佛从本来，常处于三毒，长养于白法，

ér chéng yú shì zūn sān dú zhě tān chēn chī yě yán dà shèng
而成于世尊。”三毒者，贪、瞋、痴也。言大乘

zuì shàng shèng zhě jiē pú sà suǒ xíng zhī chù yě wú suǒ bú shèng
最上乘者，皆菩萨所行之处也。无所不乘，

yì wú suǒ shèng zhōng rì shèng wèi cháng shèng cǐ wéi fó shèng
亦无所乘；终日乘，未尝乘，此为佛乘。

jīng yún wú shèng wéi fó shèng yě ruò rén zhī liù gēn bù shí wǔ
经云：“无乘为佛乘也。”若人知六根不实，五

yùn jiǎ míng biàn tǐ qiú zhī bì wú dìng chù dāng zhī cǐ rén jiě fó
蕴假名，遍体求之，必无定处，当知此人解佛

yǔ jīng yún wǔ yùn kū zhái shì míng chán yuàn nèi zhào kāi jiě
语。经云：“五蕴窟宅，是名 禅 院；内照开解，

jí dà shèng mén bú yì yī qiè fǎ nǎi míng wéi chán dìng ruò liǎo
即大 乘 门；不忆一切法，乃名为禅 定。”若了

cǐ yán zhě xíng zhù zuò wò jiē shì chán dìng zhī xīn shì kōng
此言者，行、住、坐、卧皆是禅 定。知心是空，

míng wéi jiàn fó hé yǐ gù shí fāng zhū fó jiē yǐ wú xīn bú jiàn yú
名为见佛。何以故？十方诸佛皆以无心不见于

xīn míng wéi jiàn fó shě xīn bú lìn míng dà bù shī lí zhū dòng
心，名为见佛。舍心不吝，名大布施。离诸动

dìng míng dà zuò chán hé yǐ gù fán fū yī xiàng dòng xiǎo shèng
定，名大坐禅。何以故？凡夫一向动，小 乘

yī xiàng dìng wèi chū guò fán fū xiǎo shèng zhī zuò chán míng dà zuò chán
一向定，谓出过凡夫小 乘之坐禅，名大坐禅。

ruò zuò cǐ huì zhě yī qiè zhū xiàng bù lí zì jiě yī qiè zhū bìng bú zhì
若作此会者，一切诸相不离自解，一切诸病不治

zì chà cǐ jiē dà chán dìng lì fán jiāng xīn qiú fǎ zhě wéi mí bù
自差，此皆大禅定力。凡将心求法者为迷，不

jiāng xīn qiú fǎ zhě wéi wù bù zhuó wén zì míng jiě tuō bù rǎn liù chén
将心求法者为悟。不著文字名解脱，不染六尘

míng hù fǎ chū lí shēng sǐ míng chū jiā bú shòu hòu yǒu míng dé dào
名护法，出离生死名出家，不受后有名得道，

bù shēng wàng xiǎng míng niè pán bù chǔ wú míng wéi dà zhì huì wú fán
不生妄想名涅槃，不处无明为大智慧，无烦

nǎo chù míng bō niè pán wú xiàng chù míng wéi bǐ àn mí shí yǒu cǐ àn
恼处名般涅槃，无相处名为彼岸。迷时有此岸，

wù shí wú cǐ àn hé yǐ gù wéi fán fū yī xiàng zhù cǐ ruò jué zuì
悟时无此岸。何以故？为凡夫一向住此。若觉最

shàng shèng zhě xīn bú zhù cǐ yì bú zhù bǐ gù néng lí yú cǐ bǐ
上 乘者，心不住此，亦不住彼，故能离于此彼

àn yě ruò jiàn bǐ àn yì yú cǐ àn cǐ rén zhī xīn yǐ wú chán dìng
岸也。若见彼岸异于此岸，此人之心，已无禅定。

fán nǎo míng zhòng shēng wù jiě míng pú tí yì bù yī bú yì zhī
烦恼名众生，悟解名菩提，亦不一不异，只

gé qí mí wù ěr mí shí yǒu shì jiān kě chū wù shí wú shì jiān kě chū
隔其迷悟耳。迷时有世间可出，悟时无世间可出。

píng děng fǎ zhōng bú jiàn fán fū yì yú shèng rén jīng yún píng děng
平等法中，不见凡夫异于圣人。经云：“平等

fǎ zhě fán fū bù néng rù shèng rén bù néng xíng píngděng fǎ zhě
法者，凡夫不能入，圣人不能行。”平等法者，

wéi dà pú sà yǔ zhū fó rú lái xíng yě ruò jiàn shēng yì yú sǐ dòng
唯大菩萨与诸佛如来行也。若见生异于死，动

yì yú jìng jiē míng bù píngděng bú jiàn fán nǎo yì yú niè pán shì
异于静，皆名不平等。不见烦恼异于涅槃，是

míng píngděng hé yǐ gù fán nǎo yǔ niè pán tóng shì yī xìng kōng gù
名平等。何以故？烦恼与涅槃，同是一性空故。

shì yǐ xiǎo shèng rén wàng duàn fán nǎo wàng rù niè pán wéi niè pán suǒ
是以小乘人妄断烦恼，妄入涅槃，为涅槃所

zhì pú sà zhī fán nǎo xìng kōng jí bù lí kōng gù cháng zài niè pán
滞。菩萨知烦恼性空，即不离空，故常在涅槃。

niè pán zhě niè ér bù shēng pán ér bù sǐ chū lí shēng sǐ míng
涅槃者，涅而不生，槃而不死；出离生死，名

bō niè pán xīn wú qù lái jí rù niè pán shì zhī niè pán jí shì kōng
般涅槃。心无去来，即入涅槃。是知涅槃即是空

xīn zhū fó rù niè pán zhě jí shì wú wàng xiǎng chù pú sà rù dào
心。诸佛入涅槃者，即是无妄想处。菩萨入道

chǎng zhě jí shì wú fán nǎo chù kòng xián chù zhě jí shì wú tān
场者，即是无烦恼处。空闲处者，即是无贪、

chēn chī yě tān wéi yù jiè chēn wéi sè jiè chī wéi wú sè jiè
瞋、痴也。贪为欲界，瞋为色界，痴为无色界。

ruò yī niàn xīn shēng jí rù sān jiè yī niàn xīn miè jí chū sān jiè
若一念心生，即入三界；一念心灭，即出三界。

shì zhī sān jiè shēng miè wàn fǎ yǒu wú jiē yóu yī xīn fán yán yī
是知三界生灭、万法有无，皆由一心。凡言一

xīn zhě sì pò wǎ shí zhú mù wú qíng zhī wù ruò zhī xīn shì jiǎ míng
心者，似破瓦石竹木无情之物。若知心是假名，

wú yǒu shí tǐ jí zhī zì jì zhī xīn yì shì fēi yǒu yì shì fēi wú
无有实体，即知自寂之心亦是非有，亦是非无。

hé yǐ gù fán fū yī xiàng shēng xīn míng wéi yǒu xiǎo shèng yī xiàng
何以故？凡夫一向生心名为有；小乘一向

miè xīn míng wéi wú pú sà yǔ fó wèi céng shēng xīn wèi céng miè xīn
灭心名为无；菩萨与佛未曾生心，未曾灭心，

míng wéi fēi yǒu fēi wú xīn fēi yǒu fēi wú xīn cǐ míng wéi zhōng dào
名为非有非无心；非有非无心，此名为中道。

shì zhī jiāng xīn xué fǎ zé xīn fǎ jù mí bù jiāng xīn xué fǎ zé xīn
是知将心学法，则心法俱迷；不将心学法，则心

fǎ jù wù fán mí zhě mí yú wù wù zhě wù yú mí zhèngjiàn
法俱悟。凡迷者，迷于悟；悟者，悟于迷。正见

zhī rén zhī xīn kōng wú jí chāo mí wù wú yǒu mí wù shǐ míng
之人，知心空无，即超迷悟。无有迷悟，始名

zhèng jiě zhèngjiàn sè bú zì sè yóu xīn gù sè xīn bú zì xīn
正解正见。色不自色，由心故色；心不自心，

yóu sè gù xīn shì zhī xīn sè liǎngxiàng jù yǒushēngmiè yǒuzhěyǒu yú
由色故心，是知心色两相俱有生灭。有者有于

wú wú zhě wú yú yǒu shì míngzhēnjiàn fú zhēnjiànzhě wú suǒ
无，无者无于有，是名真见。夫真见者，无所

bú jiàn yì wú suǒjiàn jiànmǎn shí fāng wèicéngyǒujiàn hé yǐ
不见，亦无所见，见满十方，未曾有见。何以

gù wú suǒjiàn gù jiàn wú jiàn gù jiàn fēi jiàn gù fán fū suǒjiàn
故？无所见故，见无见故，见非见故。凡夫所见，

jiē míngwàngxiǎng ruò jì miè wú jiàn shǐ míngzhēnjiàn xīn jìngxiāng
皆名妄想。若寂灭无见，始名真见。心境相

duì jiànshēng yú zhōng ruò nèi bù qǐ xīn zé wài bù shēngjìng gù
对，见生于中，若内不起心，则外不生境，故

xīn jìng jù jìng nǎi míngwéizhēnjiàn zuò cǐ jiě shí nǎi míngzhèngjiàn
心境俱净，乃名为真见。作此解时，乃名正见。

bú jiàn yī qiè fǎ nǎi míng dé dào bù jiě yī qiè fǎ nǎi míng jiě fǎ
不见一切法，乃名得道；不解一切法，乃名解法。

hé yǐ gù jiàn yǔ bú jiàn jù bú jiàn gù jiě yǔ bù jiě jù bù
何以故？见与不见，俱不见故；解与不解，俱不

jiě gù wú jiàn zhī jiàn nǎi míngzhēnjiàn wú jiě zhī jiě nǎi míng
解故。无见之见，乃名真见；无解之解，乃名

zhēn jiě fú zhēnjiànzhě fēi zhí jiàn yú jiàn yì nǎi jiàn yú bú jiàn
真解。夫真见者，非直见于见，亦乃见于不见。

zhēn jiě zhě fēi zhí jiě yú jiě yì nǎi jiě yú bù jiě fányǒusuǒ jiě
真解者，非直解于解，亦乃解于不解。凡有所解，

jiē míng bù jiě wú suǒ jiě zhě shǐ míngzhēn jiě jiě yǔ bù jiě
皆名不解；无所解者，始名真解；解与不解，

jù fēi jiě yě jīng yún bù shě zhì huì míng yú chī yǐ xīn wéikōng
俱非解也。经云：“不舍智慧名愚痴。”以心为空，

jiě yǔ bù jiě jù shì zhēn yǐ xīn wéiyǒu jiě yǔ bù jiě jù shì wàng
解与不解俱是真；以心为有，解与不解俱是妄。

ruò jiě shí fǎ zhú rén ruò bù jiě shí rén zhú fǎ ruò fǎ zhú yú rén
若解时法逐人，若不解时人逐法。若法逐于人，

zé fēi fǎ chéng fǎ ruò rén zhú yú fǎ zé fǎ chéng fēi fǎ ruò rén
则非法 成 法；若人逐于法，则法 成 非法。若人
zhú yú fǎ zé fǎ jiē wàng ruò fǎ zhú yú rén zé fǎ jiē zhēn
逐于法，则法皆 妄 ；若法逐于人，则法皆 真。
shì yǐ shèngrén yì bù jiāng xīn qiú fǎ yì bù jiāng fǎ qiú xīn yì bù
是以 圣 人亦不将心求法，亦不将法求心，亦不
jiāng xīn qiú xīn yì bù jiāng fǎ qiú fǎ suǒ yǐ xīn bù shēng fǎ fǎ
将心求心，亦不将法求法。所以心不 生 法，法
bù shēng xīn xīn fǎ liǎng jì gù chángwéi zài dìng zhòngshēng xīn
不 生 心，心法两寂，故 常 为在定。 众 生 心
shēng zé fó fǎ miè zhòngshēng xīn miè zé fó fǎ shēng xīn shēng
生 ，则佛法灭；众 生 心灭，则佛法 生 。心 生
zé zhēn fǎ miè xīn miè zé zhēn fǎ shēng yǐ zhī yī qiè fǎ gè bù xiāng
则真法灭，心灭则真法 生 。已知一切法各不 相
shǔ shì míng dé dàorén zhī xīn bù shǔ yī qiè fǎ cǐ rén cháng zài
属，是名得道人。知心不属一切法，此人 常 在
dàochǎng mí shí yǒu zuì jiě shí wú zuì hé yǐ gù zuì xìngkōng
道 场 。迷时有罪，解时无罪。何以故？罪性空
gù mí shí wú zuì jiàn zuì ruò jiě shí jí zuì wú zuì hé yǐ gù
故。迷时无罪见罪，若解时即罪无罪。何以故？
zuì wú chùsuǒ gù jīng yún zhū fǎ wú xìng zhēnyòngmò yí yí
罪无处所故。经云：“诸法无性。”真 用 莫疑，疑
jí chéng zuì hé yǐ gù zuì yīn yí huò ér shēng ruòzuò cǐ jiě zhě
即 成 罪。何以故？罪因疑惑而 生 。若作此解者，
qián shì zuì yè jí wéixiāomiè mí shí liù shí wǔ yìn jiē shì fánnǎoshēng
前世罪业即为消灭。迷时六识五阴皆是烦恼 生
sǐ fǎ wù shí liù shí wǔ yìn jiē shì niè pán wú shēng sǐ fǎ xiū dào
死法，悟时六识五阴皆是涅槃无 生 死法。修道
zhī rén bú wài qiú dào hé yǐ gù zhī xīn shì dào ruò dé xīn shí
之人不外求道。何以故？知心是道；若得心时，
wú xīn kě dé ruò dé dào shí wú dào kě dé ruòyánjiāng xīn qiú dào
无心可得；若得道时，无道可得。若言将心求道
dé zhě jiē míng xié jiàn mí shí yǒu fó yǒu fǎ wù wú fó wú
得者，皆名邪见。迷时，有佛有法；悟，无佛无
fǎ hé yǐ gù wù jí shì fó fǎ fú xiū dàozhě shēnmièdàochéng
法。何以故？悟即是佛法。夫修道者，身灭道 成 ，
yì rú jiǎ chèshù shēng cǐ yè bàoshēnniànniàn wú cháng wú yī dìng
亦如甲坼树 生 。此业报 身 念念无 常 ，无一定

fǎ dàn suí niànniàn xiū zhī yì bù dé yànshēng sǐ yì bù dé ài
法，但随念念修之；亦不得厌生死，亦不得爱
shēng sǐ dànniànniàn zhī zhōng jù bú wàngxiǎng zé shēngzhèngyǒu
生死；但念念之中，俱不妄想；则生证有
yú niè pán sǐ rù wú shēng fǎ rěn yǎnjiàn sè shí bù rǎn yú sè
余涅槃，死入无生法忍。眼见色时，不染于色；
ěr wénshēng shí bù rǎn yú shēng jiē jiě tuō yě yǎn bù zhuó sè
耳闻声时，不染于声；皆解脱也。眼不著色，
yǎnwéi chánmén ěr bù zhuóshēng ěr wéi chánmén zǒng ér yán zhī
眼为禅门；耳不著声，耳为禅门。总而言之，
jiàn sè xìngzhě cháng jiě tuō jiàn sè xiàngzhě cháng xì fù bù wéi fán
见色性者常解脱，见色相者常系缚。不为烦
nǎo xì fù zhě jí míng jiě tuō gèng wú bié jiě tuō shànguān sè zhě
恼系缚者，即名解脱，更无别解脱。善观色者，
sè bù shēng yú xīn xīn bù shēng yú sè jí sè yǔ xīn jù shì qīngjìng
色不生于心，心不生于色，即色与心俱是清净。
wú wàngxiǎng shí yī xīn shì yī fó guó yǒuwàngxiǎng shí yī xīn
无妄想时，一心是一佛国；有妄想时，一心
shì yī dì yù zhòngshēngzào zuòwàngxiǎng yǐ xīn shēng xīn gù
是一地狱。众生造作妄想，以心生心，故
cháng zài dì yù pú sà guāncháwàngxiǎng bù yǐ xīn shēng xīn gù
常在地狱。菩萨观察妄想，不以心生心，故
cháng zài fó guó ruò bù yǐ xīn shēng xīn zé xīn xīn rù kōng niàn
常在佛国。若不以心生心，则心心入空，念
niàn guī jìng cóng yī fó guó zhì yī fó guó ruò yǐ xīn shēng xīn zé
念归静，从一佛国至一佛国。若以心生心，则
xīn xīn bú jìng niànniàn guī dòng cóng yī dì yù lì yī dì yù ruò
心心不静，念念归动，从一地狱历一地狱。若
yī niàn xīn qǐ zé yǒushàn è èr yè yǒutiāntáng dì yù ruò yī niàn
一念心起，则有善恶二业，有天堂地狱；若一念
xīn bù qǐ jí wú shàn è èr yè yì wú tiāntáng dì yù wéi tǐ fēi
心不起，即无善恶二业，亦无天堂地狱。为体非
yǒu fēi wú zài fán jí yǒu zài shèng jí wú shèngrén wú qí xīn
有非无，在凡即有，在圣即无。圣人无其心，
gù xiōng yì kōngdòng yǔ tiāntóngliàng xīn dé niè pán shí jí bú jiàn
故胸臆空洞，与天同量。心得涅槃时，即不见
yǒu niè pán hé yǐ gù xīn shì niè pán ruò xīn wàigèngjiàn niè pán
有涅槃。何以故？心是涅槃。若心外更见涅槃，

cǐ míngzhuó xié jiàn yě yī qiè fán nǎowéi rú lái zhǒng zǐ wéi yīn fán
此名著邪见也。一切烦恼为如来种子，为因烦
nǎo ér dé zhì huì zhī kě dàofán nǎoshēng rú lái bù kě dé dàofán
恼而得智慧。只可道烦恼生如来，不可得道烦
nǎo shì rú lái gù shēn xīn wéitiánchóu fán nǎowéizhǒng zǐ zhì huì
恼是如来。故身心为田畴，烦恼为种子，智慧
wéiméng yá rú lái yù yú gǔ yě fó zài xīn zhōng rú xiāng zài shù
为萌芽，如来喻于谷也。佛在心中，如香在树
zhōng fán nǎoruò jìn fó cóng xīn chū xiǔ fǔ ruò jìn xiāngcóng
中；烦恼若尽，佛从心出；朽腐若尽，香从
shù chū jí zhī shù wài wú xiāng xīn wài wú fó ruò shù wàiyǒuxiāng
树出。即知树外无香，心外无佛。若树外有香，
jí shì tā xiāng xīn wàiyǒu fó jí shì tā fó xīn zhōngyǒusān dú
即是他香；心外有佛，即是他佛。心中有三毒
zhě shì míngguó tǔ huì è xīn zhōng wú sān dú zhě shì míngguó tǔ
者，是名国土秽恶；心中无三毒者，是名国土
qīngjìng jīng yún ruò shǐ guó tǔ bú jìng huì è chōngmǎn zhū fó
清净。经云："若使国土不净，秽恶充满，诸佛
shì zūn yú zhōngchū wú yǒu cǐ chù bú jìng huì è zhě jí wú míng
世尊于中出，无有此处。"不净秽恶者，即无明
sān dú yě zhū fó shì zūn zhě jí qīngjìng jué wù xīn yě yī qiè yán
三毒也；诸佛世尊者，即清净觉悟心也。一切言
yǔ wú fēi fó fǎ ruònéng wú qí suǒyán jí jìn rì yán ér shì dào
语无非佛法，若能无其所言，即尽日言而是道；
ruònéngyǒu qí suǒyán jí zhōng rì mò ér fēi dào shì gù rú lái yán
若能有其所言，即终日默而非道。是故如来言
bù chéng mò mò bù chéngyán yán bù lí mò wù cǐ yánmò zhě
不乘默，默不乘言，言不离默。悟此言默者，
jiē zài sānmèi ruò zhī shí ér yán yán yì jiě tuō ruò bù zhī shí ér
皆在三昧。若知时而言，言亦解脱；若不知时而
mò mò yì xì fù shì gù yán ruò lí xiàng yán yì míng jiě tuō
默，默亦系缚。是故言若离相，言亦名解脱；
mò ruò zhuóxiàng mò jí shì xì fù fú wén zì zhě běnxìng jiě tuō
默若著相，默即是系缚。夫文字者，本性解脱。
wén zì bù néng jiù xì fù xì fù zì lái jiù wén zì fǎ wú gāo xià
文字不能就系缚，系缚自来就文字。法无高下，
ruò jiàngāo xià jí fēi fǎ yě fēi fǎ wéi fá shì fǎ wéi rén fá
若见高下，即非法也。非法为筏，是法为人；筏

zhě rén chéng qí fá jí dù fēi fǎ zé shì fǎ yě ruò yǐ shì sú
者，人乘其筏即渡，非法则是法也。若以世俗

yán zhī jí yǒunán nǚ guì jiàn yǐ dàoyán zhī jí wú nán nǚ guì jiàn
言之，即有男女贵贱；以道言之，即无男女贵贱。

shì yǐ tiān nǚ wù dào bú biàn nǚ xíng chē nì jiě zhēn nìng yí jiàn
是以天女悟道，不变女形；车匿解真，宁移贱

chēng cǐ gài fēi nán nǚ guì jiàn jiē yóu yī xiàng yě tiān nǚ yú shí
称？此盖非男女贵贱，皆由一相也。天女于十

èr niánzhōng qiú nǚ xiàngliǎo bù kě dé jí zhī yú shí èr niánzhōng
二年中，求女相了不可得，即知于十二年中，

qiú nánxiàng yì bù kě dé shí èr niánzhě jí shí èr rù shì yě lí
求男相亦不可得。十二年者，即十二入是也。离

xīn wú fó lí fó wú xīn yì rú lí shuǐ wú bīng yì rú lí bīng wú
心无佛，离佛无心；亦如离水无冰，亦如离冰无

shuǐ yán lí xīn wú fó zhě fēi shì yuǎn lí yú xīn dàn shǐ bù zhuó
水。言离心无佛者，非是远离于心，但使不著

xīn xiàng jīng yún bú jiànxiàng míngwéi jiàn fó jí shì lí xīn
心相。经云："不见相，名为见佛。"即是离心

xiàng yě lí fó wú xīn zhě yán fó cóng xīn chū xīn néngshēng fó
相也。离佛无心者，言佛从心出，心能生佛。

rán fó cóng xīn shēng ér fó wèi chángshēng xīn yì rú yú shēng yú
然佛从心生，而佛未尝生心。亦如鱼生于

shuǐ shuǐ bù shēng yú yú yù guān yú yú zhě wèi jiàn yú ér xiān
水，水不生于鱼。欲观于鱼者，未见鱼，而先

jiànshuǐ yù guān yú fó zhě wèi jiàn fó ér xiānjiàn xīn jí zhī yǐ
见水。欲观于佛者，未见佛，而先见心。即知已

jiàn yú zhě wàng yú shuǐ yǐ jiàn fó zhě wàng yú xīn ruò bú wàng
见鱼者，忘于水；已见佛者，忘于心。若不忘

yú xīn shàngwéi xīn suǒhuò ruò bú wàng yú shuǐ shàngbèi shuǐsuǒ mí
于心，尚为心所惑；若不忘于水，尚被水所迷。

zhòngshēng yǔ pú tí yì rú shuǐ yǔ bīng wéi sān dú suǒshāo jí míng
众生与菩提，亦如水与冰。为三毒所烧，即名

zhòngshēng wéi sān jiě tuō suǒ jìng jí míng pú tí wéi sān dōngsuǒ
众生。为三解脱所净，即名菩提。为三冬所

dòng jí míngwéibīng wéi sān xià suǒxiāo jí míngwéishuǐ ruò shě
冻，即名为冰。为三夏所消，即名为水。若舍

quèbīng jí wú bié shuǐ ruò qì quèzhòngshēng zé wú bié pú tí
却冰，即无别水；若弃却众生，则无别菩提。

míng zhī bīngxìng jí shì shuǐxìng shuǐxìng jí shì bīngxìng zhòngshēngxìngzhě
明知冰性即是水性，水性即是冰性。众 生 性者，

jí pú tí xìng yě zhòngshēng yǔ pú tí tóng yī xìng zhī rú wū tóu yǔ
即菩提性也。众 生 与菩提同一性，只如乌头与

fù zǐ gònggēn ěr dàn shí jié bù tóng mí wù yì jìng gù yǒuzhòng
附子共根耳，但时节不同；迷悟异境故，有 众

shēng pú tí èr míng yǐ shéhuàwéilóng bù gǎi qí lín fánbiàn
生 、菩提二名矣。蛇化为龙，不改其鳞；凡变

wéishèng bù gǎi qí miàn dàn zhī xīn zhě zhì nèizhào shēnzhě jiè wài
为 圣 ，不改其 面 。但知心者智内照，身者戒外

zhēn zhòngshēng dù fó fó dù zhòngshēng shì míngpíngděng zhòng
贞。众 生 度佛，佛度 众 生 ，是名平 等。众

shēng dù fó zhě fánnǎoshēng wù jiě fó dù zhòngshēngzhě wù jiě
生 度佛者，烦恼 生 悟解。佛度 众 生 者，悟解

miè fánnǎo fēi wú fánnǎo fēi wú wù jiě shì zhī fēi fánnǎo wú yǐ
灭烦恼。非无烦恼，非无悟解。是知非烦恼无以

shēng wù jiě fēi wù jiě wú yǐ miè fánnǎo ruò mí shí fó dù zhòng
生 悟解，非悟解无以灭烦恼。若迷时，佛度 众

shēng ruò wù shí zhòngshēng dù fó hé yǐ gù fó bú zì chéng
生 ；若悟时，众 生 度佛。何以故？佛不自 成 ，

jiē yóuzhòngshēng dù gù zhū fó yǐ wú míngwéi fù tān ài wéi mǔ
皆由 众 生 度故。诸佛以无明为父，贪爱为母，

wú míngtān ài jiē shì zhòngshēng bié míng yě zhòngshēng yǔ wú míng
无明贪爱皆是 众 生 别名也。 众 生 与无明，

yì rú yòuzhǎng yǔ zuǒzhǎng gèng wú bié yě mí shí zài cǐ àn wù
亦如右 掌 与左 掌 ，更 无别也。迷时在此岸，悟

shí zài bǐ àn ruò zhī xīn kōng bú jiànxiàng zé lí mí wù jì lí
时在彼岸。若知心空不见 相 ，则离迷悟；既离

mí wù yì wú bǐ àn rú lái bú zài cǐ àn yì bú zài bǐ àn
迷悟，亦无彼岸。如来不在此岸，亦不在彼岸，

bú zài zhōng liú zhōng liú zhě xiǎoshèngrén yě cǐ àn zhě fán
不在 中 流。 中 流者，小 乘 人也；此岸者，凡

fū yě bǐ àn zhě pú tí yě fó yǒusānshēnzhě huàshēn bào
夫也。彼岸者，菩提也。佛有三身者，化身、报

shēn fǎ shēn ruò zhòngshēngchángzuòshàngēn jí huàshēnxiàn
身、法身。若 众 生 常 作善根，即化身现；

xiū zhì huì jí bàoshēnxiàn jué wú wéi jí fǎ shēnxiàn fēi téng
修智慧，即报身现；觉无为，即法身现。飞腾

shí fāng suí yí jiù jì zhě huàshēn fó yě duànhuò xiū shànxuěshān
十方随宜救济者，化身佛也。断惑修善雪山

chéngdàozhě bàoshēn fó yě wú yán wú shuōzhànrán chángzhù zhě
成道者，报身佛也。无言无说湛然常住者，

fǎ shēn fó yě ruò lùn zhì lǐ yī fó shàngwú hé dé yǒusān
法身佛也。若论至理，一佛尚无，何得有三？

cǐ yánsānshēnzhě dàn jù rén zhì yǒushàng zhōng xià xià zhì rén
此言三身者，但据人智有上、中、下，下智人

wàngxīng fú lì wàngjiànhuàshēn fó zhōng zhì rénwàngduànfánnǎo
妄兴福力，妄见化身佛；中智人妄断烦恼，

wàngjiànbàoshēn fó shàng zhì rénwàngzhèng pú tí wàngjiàn fǎ shēn
妄见报身佛；上智人妄证菩提，妄见法身

fó shàngshàng zhì rén nèi zhàoyuán jì míng xīn jí fó bú dài
佛。上上智人，内照圆寂，明心即佛，不待

xīn ér dé fó shì zhī sānshēn yǔ wàn fǎ jiē bù kě qǔ bù kě shuō
心而得佛，是知三身与万法，皆不可取，不可说，

cǐ jí jiě tuō xīn chéng yú dà dào jīng yún fó bù shuō fǎ bú dù
此即解脱心成于大道。经云："佛不说法，不度

zhòngshēng bú zhèng pú tí cǐ zhī wèi yǐ zhòngshēngzào yè
众生，不证菩提。"此之谓矣！众生造业，

yè zàozhòngshēng jīn shì zào yè hòu shì shòubào wú yǒu tuō shí
业造众生。今世造业，后世受报，无有脱时。

wéiyǒu zhì rén yú cǐ shēnzhōng bú zàozhū yè gù bú shòubào
唯有至人，于此身中，不造诸业，故不受报。

jīng yún zhū yè bú zào zì rán dé dào qǐ xū yán zāi rénnéng
经云："诸业不造，自然得道。"岂虚言哉？人能

zào yè yè bù néngzào rén rén ruò zào yè yè yǔ rén jù shēng
造业，业不能造人。人若造业，业与人俱生。

rén ruò bú zào yè yè yǔ rén jù miè shì zhī yè yóu rén zào rén yóu
人若不造业，业与人俱灭。是知业由人造，人由

yè shēng rén ruò bú zào yè jí yè wú yóushēng rén yě yì rú rén
业生。人若不造业，即业无由生人也。亦如人

néng hóngdào dào bù néng hóng rén jīn zhī fán fū wǎngwǎngzào yè
能弘道，道不能弘人。今之凡夫，往往造业

wàngshuō wú bào qǐ bù kǔ zāi ruò yǐ zhì lǐ ér lùn zhī qián xīn
妄说无报，岂不苦哉？若以至理而论之，前心

zàohòu xīn bào hé yǒu tuō shí ruò qián xīn bú zào jí hòu xīn wú bào
造后心报，何有脱时？若前心不造，即后心无报，

yì ān dé wàngjiàn yè bào zāi jīng yún suī xìn yǒu fó yán fó kǔ
亦安得妄见业报哉？经云：“虽信有佛，言佛苦

xíng shì míng xié jiàn suī xìn yǒu fó yán fó yǒu jīn qiāng mǎ mài zhī
行，是名邪见。虽信有佛，言佛有金锵马麦之

bào shì míng xìn bú jù zú shì míng yī chǎn tí jiě shèng fǎ zhě
报，是名信不具足，是名一阐提。”解圣法者，

míng wéi shèng rén jiě fán fǎ zhě míng wéi fán fū dànnéng shě fán fǎ jiù
名为圣人，解凡法者名为凡夫。但能舍凡法就

shèng fǎ jí fán fū chéng shèng rén yǐ shì jiān yú rén dàn yù yuǎn
圣法，即凡夫成圣人矣。世间愚人，但欲远

qiú shèng rén bú xìn huì jiě zhī xīn wéi shèng rén yě jīng yún wú zhì
求圣人，不信慧解之心为圣人也。经云：“无智

rén zhōng mò shuō cǐ jīng cǐ jīng zhě xīn yě fǎ yě wú zhì
人中，莫说此经。”此经者，心也，法也。无智

zhī rén bú xìn cǐ xīn jiě fǎ chéng yú shèng rén dàn yù yuǎn qiú wài
之人，不信此心解法，成于圣人，但欲远求外

xué ài mù kōngzhōng fó xiàng guāng míng xiāng sè děng shì jiē duò xié
学，爱慕空中佛像光明香色等事，皆堕邪

jiàn shī xīn kuáng luàn jīng yún ruò jiàn zhū xiàng fēi xiàng jí jiàn
见，失心狂乱。经云：“若见诸相非相，即见

rú lái bā wàn sì qiān fǎ mén jìn yóu yī xīn ér qǐ ruò xīn xiàng
如来。”八万四千法门，尽由一心而起。若心相

nèi jìng yóu rú xū kōng jí chū lí shēn xīn nèi bā wàn sì qiān fán nǎo
内净，犹如虚空，即出离身心内八万四千烦恼

bìng běn yě fán fū dāng shēng yōu sǐ lín bǎo chóu jī jiē míng dà
病本也。凡夫当生忧死，临饱愁饥，皆名大

huò suǒ yǐ zhì rén bù móu qí qián bú lǜ qí hòu wú liàn dāng jīn
惑。所以至人不谋其前，不虑其后，无恋当今，

niànniàn guī dào yè zuò jì yún
念念归道。夜坐偈云：

yī gēng duān zuò jié jiā fū yí shén jì zhào xiōng tóng xū
一更端坐结跏趺　怡神寂照胸同虚

kuàng jié yóu lái bù shēng miè hé xū shēng miè miè shēng qú
旷劫由来不生灭　何须生灭灭生渠

yī qiè zhū fǎ jiē rú huàn běn xìng zì kōng nǎ yòng chú
一切诸法皆如幻　本性自空那用除

ruò shí xīn xìng fēi xíng xiàng zhàn rán bú dòng zì rú rú
若识心性非形像　湛然不动自如如

èr gēngníngshénzhuǎnmíngjìng
二更凝神转明净

bù qǐ yì xiǎng zhēn rú xìng
不起忆想真如性

sēn luó wàn xiàng bìng guī kōng
森罗万象并归空

gèng zhí yǒu kōng huán shì bìng
更执有空还是病

zhū fǎ běn zì fēi kōng yǒu
诸法本自非空有

fán fū wàng xiǎng lùn xié zhèng
凡夫妄想论邪正

ruò néng bú èr qí jū huái
若能不二其居怀

shéi dào jí fán fēi shì shèng
谁道即凡非是圣

sān gēng xīn jìng děng xū kōng
三更心净等虚空

biàn mǎn shí fāng wú bù tōng
遍满十方无不通

shān hé shí bì wú néng zhàng
山河石壁无能障

héng shā shì jiè zài qí zhōng
恒沙世界在其中

shì jiè běn xìng zhēn rú xìng
世界本性真如性

yì wú běn xìng jí hán róng
亦无本性即含融

fēi dàn zhū fó néng rú cǐ
非但诸佛能如此

yǒu qíng zhī lèi pǔ jiē tóng
有情之类普皆同

sì gēng wú miè yì wú shēng
四更无灭亦无生

liàng yǔ xū kōng fǎ jiè píng
量与虚空法界平

wú lái wú qù wú qǐ miè
无来无去无起灭

fēi yǒu fēi wú fēi àn míng
非有非无非暗明

wú qǐ zhū jiàn rú lái jiàn
无起诸见如来见

wú míng kě míng zhēn fó míng
无名可名真佛名

wéi yǒu wù zhě yīng néng shí
唯有悟者应能识

wèi huì zhòng shēng yóu ruò máng
未会众生由若盲

wǔ gēng bō rě zhào wú biān
五更般若照无边

bù qǐ yī niàn lì sān qiān
不起一念历三千

yù jiàn zhēn rú píng děng xìng
欲见真如平等性

shèn wù shēng xīn jí mù qián
慎勿生心即目前

miào lǐ xuán ào fēi xīn cè
妙理玄奥非心测

bú yòng xún zhú lìng pí jí
不用寻逐令疲极

ruò néng wú niàn jí zhēn qiú
若能无念即真求

gèng ruò yǒu qiú huán bù shí
更若有求还不识

zhēnxìngsòng

真性颂

dì liù mén xuè mài lùn

第六门血脉论

sān jiè xīng qǐ tóng guī yī xīn qián fó hòu fó yǐ xīn chuán
三界兴起，同归一心，前佛后佛，以心传
xīn bú lì wén zì
心，不立文字。

wènyuē ruò bú lì wén zì yǐ hé wéi xīn
问曰：若不立文字，以何为心？

dá yuē rǔ wèn wú jí shì rǔ xīn wú dá rǔ jí shì wú xīn
答曰：汝问吾即是汝心，吾答汝即是吾心。

wú ruò wú xīn yīn hé jiě dá rǔ rǔ ruò wú xīn yīn hé jiě wèn wú
吾若无心，因何解答汝？汝若无心，因何解问吾？

wèn wú jí shì rǔ xīn cóng wú shǐ kuàng dà jié yǐ lái nǎi zhì shī wéi
问吾即是汝心，从无始旷大劫以来，乃至施为
yùndòng yī qiè shí zhōng yī qiè chùsuǒ jiē shì rǔ běn xīn jiē
运动，一切时中，一切处所，皆是汝本心，皆
shì rǔ běn fó jí xīn shì fó yì fù rú shì chú cǐ xīn wài zhōng
是汝本佛。即心是佛，亦复如是。除此心外，终
wú bié fó kě dé lí cǐ xīn wài mì pú tí niè pán wú yǒu shì chù
无别佛可得；离此心外，觅菩提涅槃，无有是处。

zì xìngzhēn shí fēi yīn fēi guǒ fǎ jí shì xīn yì zì xīn shì pú tí
自性真实，非因非果。法即是心义，自心是菩提，
zì xīn shì niè pán ruò yán xīn wàiyǒu fó jí pú tí kě dé wú yǒu shì
自心是涅槃。若言心外有佛及菩提可得，无有是
chù fó jí pú tí jiē zài hé chù pì rú yǒurén yǐ shǒuzhuō xū kōng
处。佛及菩提皆在何处？譬如有人以手捉虚空，
dé fǒu xū kōngdànyǒumíng yì wú xiàngmào qǔ bù dé shě bù
得否？虚空但有名，亦无相貌；取不得，舍不
dé shì zhuōkōng bù dé chú cǐ xīn wài mì fó zhōng bù dé yě
得，是捉空不得。除此心外觅佛，终不得也。

fó shì zì xīn zuò dé yīn hé lí cǐ xīn wài mì fó qián fó hòu fó
佛是自心作得，因何离此心外觅佛？前佛后佛
zhǐ yán qí xīn xīn jí shì fó fó jí shì xīn xīn wài wú fó fó
只言其心，心即是佛，佛即是心；心外无佛，佛

wài wú xīn ruò yán xīn wài yǒu fó fó zài hé chù xīn wài jì wú fó
外无心。若言心外有佛，佛在何处？心外既无佛，

hé qǐ fó jiàn dì xiāngkuánghuò bù néngliǎoběn xīn bèi tā wú qíng
何起佛见，递相诳惑？不能了本心，被它无情

wù shè wú zì yóu fèn ruò yòu bú xìn zì kuáng wú yì fó wú guò
物摄，无自由分。若又不信，自诳无益。佛无过

huàn zhòngshēngdiāndǎo bù jué bù zhī zì xīn shì fó ruò zhī zì
患，众生颠倒，不觉不知自心是佛。若知自

xīn shì fó bù yīng xīn wài mì fó fó bú dù fó jiāng xīn mì fó ér
心是佛，不应心外觅佛。佛不度佛，将心觅佛而

bù shí fó dàn shì wài mì fó zhě jìn shì bù shí zì xīn shì fó yì
不识佛。但是外觅佛者，尽是不识自心是佛。亦

bù dé jiāng fó lǐ fó bù dé jiāng xīn niàn fó fó bú sòngjīng fó
不得将佛礼佛，不得将心念佛。佛不诵经，佛

bù chí jiè fó bú fàn jiè fó wú chí fàn yì bú zàoshàn è ruò
不持戒，佛不犯戒，佛无持犯，亦不造善恶。若

yù mì fó xū shì jiànxìng xìng jí shì fó ruò bú jiànxìng niàn fó
欲觅佛，须是见性，性即是佛。若不见性，念佛、

sòngjīng chízhāi chí jiè yì wú yì chù niàn fó dé yīn guǒ sòng
诵经、持斋、持戒，亦无益处。念佛得因果，诵

jīng dé cōngmíng chí jiè dé shēngtiān bù shī dé fú bào mì fó zhōng
经得聪明，持戒得生天，布施得福报，觅佛终

bù dé yě ruò zì jǐ bù míngliǎo xū cānshàn zhī shí liǎoquèshēng
不得也。若自己不明了，须参善知识，了却生

sǐ gēnběn ruò bú jiànxìng jí bù míngshàn zhī shí ruò bù rú cǐ
死根本。若不见性，即不名善知识。若不如此，

zòngshuō dé shí èr bù jīng yì bù miǎnshēng sǐ lún huí sān jiè shòu kǔ
纵说得十二部经，亦不免生死轮回，三界受苦，

wú yǒuchū qī
无有出期。

xī yǒushànxīng bǐ qiū sòng dé shí èr bù jīng yóu zì bù miǎn
昔有善星比丘，诵得十二部经，犹自不免

lún huí wéi bú jiànxìng shànxīng jì rú cǐ jīn shí rén jiǎng dé sān
轮回，为不见性。善星既如此，今时人讲得三、

wǔ běnjīng lùn yǐ wéi fó fǎ zhě yú rén yě ruò bù shí dé zì xīn
五本经论，以为佛法者，愚人也。若不识得自心，

sòng dé xiánwén shū dōu wú yòngchù ruò yào mì fó zhí xū jiànxìng
诵得闲文书，都无用处。若要觅佛，直须见性。

xìng jí shì fó fó jí shì zì zài rén wú shì wú zuò rén ruò bú jiàn
性即是佛，佛即是自在人，无事无作人。若不见

xìng zhōng rì mángmáng xiàngwài chí qiú mì fó yuán lái bù dé
性，终日茫茫，向外驰求觅佛，元来不得。

suī wú yī wù kě dé ruò qiú huì yì xū cānshàn zhī shí qiè xū kǔ qiú
虽无一物可得，若求会亦须参善知识，切须苦求，

lìng xīn huì jiě shēng sǐ shì dà bù dé kōngguò zì kuáng wú yì
令心会解。生死事大，不得空过，自诳无益。

zòngyǒuzhēnbǎo rú shān juànshǔ rú héng hé shā kāi yǎn jí jiàn hé
纵有珍宝如山，眷属如恒河沙，开眼即见，合

yǎn hái jiàn me gù zhī yǒu wéi zhī fǎ rú mènghuànděng ruò bù jí
眼还见么？故知有为之法，如梦幻等。若不急

xún shī kōngguò yī shēng rán zé fó xìng zì yǒu ruò bù yīn shī
寻师，空过一生。然则佛性自有，若不因师，

zhōng bù míngliǎo bù yīn shī wù zhě wànzhōng xī yǒu ruò zì jǐ yǐ
终不明了。不因师悟者，万中希有。若自己以

yuán huì hé dé shèngrén yì jí bú yòngcānshàn zhī shí cǐ jí shì
缘会，合得圣人意，即不用参善知识。此即是

shēng ér zhī zhī shèngxué yě ruò wèi wù jiě xū qín kǔ cānxué
生而知之，胜学也。若未悟解，须勤苦参学，

yīn jiàofāng dé wù ruò zì míngliǎo bù xué yì dé bù tóng mí rén
因教方得悟。若自明了，不学亦得。不同迷人，

bù néng fēn bié zào bái wàngyánxuān fó chì bàng fó wàng fǎ rú
不能分别皂白，妄言宣佛敕，谤佛妄法。如

sī děng lèi shuō fǎ rú yǔ jìn shì móshuō jí fēi fó shuō shī
斯等类，说法如雨，尽是魔说，即非佛说。师

shì mówáng dì zǐ shì mó mín mí rén rèn tā zhǐ huī bù jué duòshēng
是魔王，弟子是魔民，迷人任它指挥，不觉堕生

sǐ hǎi dàn shì bú jiànxìngrén wàngchēng shì fó cǐ děngzhòngshēng
死海。但是不见性人，妄称是佛。此等众生，

shì dà zuì rén kuáng tā yī qiè zhòngshēng lìng rù mó jiè
是大罪人，诳它一切众生，令入魔界。

ruò bú jiànxìng shuō dé shí èr bù jīngjiào jìn shì móshuō mó
若不见性，说得十二部经教，尽是魔说，魔

jiā juànshǔ bú shì fó jiā dì zǐ jì bú biànzào bái píng hé miǎn
家眷属，不是佛家弟子。既不辨皂白，凭何免

shēng sǐ ruò jiànxìng jí shì fó bú jiànxìng jí shì zhòngshēng ruò
生死。若见性即是佛，不见性即是众生。若

lí zhòngshēngxìng bié yǒu fó xìng kě dé zhě fó jīn zài hé chù
离 众 生 性，别有佛性可得者，佛今在何处？

zhòngshēngxìng jí shì fó xìng yě xìngwài wú fó fó jí shì xìng chú
众 生 性即是佛性也。性外无佛，佛即是性；除

cǐ xìngwài wú fó kě dé fó wài wú xìng kě dé
此性外，无佛可得，佛外无性可得。

wènyuē ruò bú jiànxìng niàn fó sòngjīng bù shī chí jiè
问曰：若不见性，念佛、诵经、布施、持戒、

jīng jìn guǎngxīng fú lì dé chéng fó fǒu
精进，广兴福利，得成佛否？

dá yuē bù dé
答曰：不得。

yòuwèn yīn hé bù dé
又问：因何不得？

dá yuē yǒushǎo fǎ kě dé shì yǒuwéi fǎ shì yīn guǒ shì
答曰：有少法可得，是有为法，是因果，是

shòubào shì lún huí fǎ bù miǎnshēng sǐ hé shí dé chéng fó dào
受报，是轮回法，不免生死，何时得成佛道？

chéng fó xū shì jiànxìng ruò bú jiànxìng yīn guǒděng yǔ shì wàidào
成佛须是见性。若不见性，因果等语，是外道

fǎ ruò shì fó bù xí wàidào fǎ fó shì wú yè rén wú yīn guǒ
法。若是佛，不习外道法。佛是无业人，无因果，

dànyǒushǎo fǎ kě dé jìn shì bàng fó píng hé dé chéng dànyǒuzhù
但有少法可得，尽是谤佛，凭何得成？但有住

zhuó yī xīn yī néng yī jiě yī jiàn fó dōu bù xǔ fó wú chí fàn
著一心一能一解一见，佛都不许。佛无持犯，

xīn xìngběnkōng yì fēi gòu jìng zhū fǎ wú xiū wú zhèng wú yīn wú
心性本空，亦非垢净。诸法无修无证，无因无

guǒ fó bù chí jiè fó bù xiū shàn fó bú zào è fó bù jīng jìn
果。佛不持戒，佛不修善，佛不造恶，佛不精进，

fó bú xiè dài fó shì wú zuò rén dànyǒuzhùzhuó xīn jiàn fó jí bù
佛不懈怠，佛是无作人。但有住著心，见佛即不

xǔ yě fó bú shì fó mò zuò fó jiě ruò bú jiàn cǐ yì yī qiè
许也。佛不是佛，莫作佛解。若不见此义，一切

shí zhōng yī qiè chùchù jiē shì bù liǎoběn xīn ruò bú jiànxìng
时中，一切处处，皆是不了本心。若不见性，

yī qiè shí zhōng nǐ zuò wú zuòxiǎng shì dà zuì rén shì chī rén
一切时中，拟作无作想，是大罪人，是痴人，

luò wú jì kōngzhōng hūnhūn rú zuì rén bú biànhǎo è ruò nǐ xiū
落无记空 中 。昏昏如醉人，不辨好恶。若拟修
wú zuò fǎ xiān xū jiànxìng rán hòu xī yuán lǜ ruò bú jiànxìng dé
无作法，先须见性，然后息 缘 虑。若不见性，得
chéng fó dào wú yǒu shì chù yǒu rén bō wú yīn guǒ chì rán zuò è
成 佛道，无有是处。有人拨无因果，炽然作恶
yè wàngyánběnkōng zuò è wú guò rú cǐ zhī rén duò wú jiàn
业， 妄 言本 空，作恶无过。如此之人，堕无间
hēi àn dì yù yǒng wú chū qī ruò shì zhì rén bù yīngzuò rú shì jiàn
黑暗地狱，永 无出期。若是智人，不应作如是见
jiě
解。

wènyuē jì ruò shī wéiyùndòng yī qiè shí zhōng jiē shì běn
问曰：既若施为运 动，一切时 中，皆是本
xīn sè shēn wú cháng zhī shí yún hé bú jiànběn xīn
心。色 身无 常 之时，云何不见本心？

dá yuē běn xīn chángxiànqián rǔ zì bú jiàn
答曰：本心 常 现前，汝自不见。

wènyuē xīn jì jiàn zài hé gù bú jiàn
问曰：心既见在，何故不见？

shī yún rǔ céngzuòmèngfǒu
师云：汝 曾 作 梦 否？

dá céngzuòmèng
答： 曾 作 梦 。

wènyuē rǔ zuòmèng zhī shí shì rǔ běnshēnfǒu
问曰：汝作 梦 之时。是汝本 身否？

dá shì běnshēn
答：是本 身。

yòuwèn rǔ yán yǔ shī wéiyùndòng yǔ rǔ bié bù bié
又问。汝言语施为运 动， 与汝别不别？

dá yuē bù bié
答曰：不别。

shī yuē jì ruò bù bié jí shì cǐ shēn shì rǔ běn fǎ shēn jí
师曰：既若不别，即是此 身是汝本法 身；即
cǐ fǎ shēn shì rǔ běn xīn cǐ xīn cóng wú shǐ kuàng dà jié lái yǔ rú
此法 身是汝本心。此心 从 无始 旷 大劫来，与如
jīn bù bié wèi céngyǒushēng sǐ bù shēng bú miè bù zēng bù jiǎn
今不别；未 曾 有 生 死，不 生 不灭，不增不减，

bú gòu bú jìng bù hǎo bú è bù lái bú qù yì wú shì fēi yì
不垢不净，不好不恶，不来不去；亦无是非，亦
wú nán nǚ xiàng yì wú sēng sú lǎo shào wú shèng wú fán yì wú fó
无男女相，亦无僧俗老少，无圣无凡，亦无佛
yì wú zhòngshēng yì wú xiū zhèng yì wú yīn guǒ yì wú jīn lì
亦无众生，亦无修证，亦无因果，亦无筋力，
yì wú xiàngmào yóu rú xū kōng qǔ bù dé shě bù dé shān hé
亦无相貌；犹如虚空，取不得，舍不得，山河
shí bì bù néngwéi ài chū mò wǎng lái zì zài shéntōng tòu wǔ yùn
石壁不能为碍；出没往来，自在神通；透五蕴
shān dù shēng sǐ hé yī qiè yè jū cǐ fǎ shēn bù dé cǐ xīn wēi
山，渡生死河；一切业拘此法身不得。此心微
miàonánjiàn cǐ xīn bù tóng sè xīn cǐ xīn shì rén jiē yù dé jiàn yú
妙难见，此心不同色心，此心是人皆欲得见。于
cǐ guāngmíngzhōngyùnshǒudòng zú zhě rú héng hé shā jí yú wèn
此光明中运手动足者，如恒河沙，及于问
zhuó zǒngdào bù dé yóu rú mù rén xiāng sì zǒng shì zì jǐ shòuyòng
著，总道不得，犹如木人相似，总是自己受用，
yīn hé bù shí fó yán yī qiè zhòngshēng jìn shì mí rén yīn cǐ zuò
因何不识？佛言，一切众生尽是迷人，因此作
yè duòshēng sǐ hé yù chūhuán mò zhǐ wéi bú jiànxìng zhòngshēng
业，堕生死河，欲出还没，只为不见性。众生
ruò bù mí yīn hé wènzhuó qí zhōng shì wú yǒu yī rén dé huì zhě
若不迷，因何问著其中事，无有一人得会者？
zì jiā yùnshǒudòng zú yīn hé bù shí gù zhī shèngrén yǔ bú cuò
自家运手动足，因何不识？故知圣人语不错，
mí rén zì bú huì xiǎo gù zhī cǐ nánmíng wéi fó yī rénnéng huì cǐ
迷人自不会晓。故知此难明，惟佛一人能会此
fǎ yú réntiān jí zhòngshēngděng jìn bù míngliǎo ruò zhì huì míng
法；余人天及众生等，尽不明了。若智慧明
liǎo cǐ xīn fāngmíng fǎ xìng yì míng jiě tuō shēng sǐ bù jū yī
了此心，方名法性，亦名解脱。生死不拘，一
qiè fǎ jū tā bù dé shì míng dà zì zài wáng rú lái yì míng bù sī
切法拘它不得，是名大自在王如来，亦名不思
yì yì míngshèng tǐ yì míngchángshēng bù sǐ yì míng dà xiān
议，亦名圣体，亦名长生不死，亦名大仙。
míng suī bù tóng tǐ jí shì yī shèngrénzhǒngzhǒng fēn bié jiē bù
名虽不同，体即是一。圣人种种分别，皆不

lí zì xīn xīn liàngguǎng dà yìngyòng wú qióng yìngyǎnjiàn sè
离自心。心量 广 大，应用无 穷，应眼见色，
yìng ěr wénshēng yìng bí xiù xiāng yìngshé zhī wèi nǎi zhì shī wéiyùn
应耳闻 声，应鼻嗅 香，应舌知味，乃至施为运
dòng jiē shì zì xīn yī qiè shí zhōngdànyǒu yǔ yán jí shì zì xīn
动，皆是自心。一切时 中 但有语言，即是自心。
gù yún rú lái sè wú jìn zhì huì yì fù rán sè wú jìn shì zì xīn
故云如来色无尽， 智慧亦复然。色无尽是自心，
xīn shí shànnéngfēn bié yī qiè nǎi zhì shī wéiyùnyòng jiē shì zhì huì
心识善 能 分别一切，乃至施为运 用，皆是智慧。
xīn wú xíngxiàng zhì huì yì wú jìn gù yún rú lái sè wú jìn zhì huì
心无形 相，智慧亦无尽。故云如来色无尽，智慧
yì fù rán sì dà sè shēn jí shì fánnǎo sè shēn jí yǒushēngmiè
亦复然。四大色 身即是烦恼， 色 身即有 生 灭，
fǎ shēncháng zhù ér wú suǒ zhù rú lái fǎ shēncháng bú biàn yì gù
法身 常 住而无所住，如来法身 常 不变异。故
jīng yún zhòngshēngyīng zhī fó xìngběn zì yǒu zhī jiā shè zhǐ shì
经云：“ 众 生 应知，佛性本自有之。”迦叶只是
wù dé běnxìng běnxìng jí shì xīn xīn jí shì xìng jí cǐ tóngzhū fó
悟得本性，本性即是心，心即是性，即此同诸佛
xīn qián fó hòu fó zhǐ chuán cǐ xīn chú cǐ xīn wài wú fó kě dé
心。前佛后佛只 传 此心，除此心外，无佛可得。
diāndǎozhòngshēng bù zhī zì xīn shì fó xiàngwài chí qiú zhōng rì
颠倒 众 生 不知自心是佛， 向外驰求， 终 日
mángmáng niàn fó lǐ fó fó zài hé chù bù yīngzuò rú shì děngjiàn
忙 忙；念佛礼佛，佛在何处？不应作如是等见，
dàn zhī zì xīn xīn wàigèng wú bié fó jīng yún fán suǒ yǒuxiàng
但知自心，心外更无别佛。经云：“凡所有 相，
jiē shì xū wàng yòuyún suǒ zài zhī chù jí wéiyǒu fó zì
皆是虚 妄 。”又云：“所在之处，即为有佛。”自
xīn shì fó bù yīngjiāng fó lǐ fó dàn shì yǒu fó jí pú sà xiàngmào
心是佛，不应将佛礼佛；但是有佛及菩萨 相 貌，
hū ěr xiànqián yì qiè bú yòng lǐ jìng wǒ xīn kōng jì běn wú rú
忽尔现前，亦切不用礼敬。我心空寂，本无如
shì xiàngmào ruò qǔ xiàng jí shì mó jìn luò xié dào ruò shì huàncóng
是 相 貌，若取 相 即是魔，尽落邪道。若是幻 从
xīn qǐ jí bú yòng lǐ lǐ zhě bù zhī zhī zhě bù lǐ lǐ bèi mó
心起，即不 用 礼。礼者不知，知者不礼，礼被魔

shè kǒngxué rén bù zhī gù zuò shì biàn zhū fó rú lái běnxìng tǐ shàng
摄。恐学人不知，故作是辨。诸佛如来本性体 上，

dōu wú rú shì xiàngmào qiè xū zài yì dànyǒu yì jìng jiè qiè bú yòng
都无如是 相 貌，切须在意。但有异境界切不 用

cǎi kuò yì mò shēng pà bù bú yào yí huò wǒ xīn běn lái qīng jìng
采括，亦莫 生 怕怖，不要疑惑，我心本来清净，

hé chùyǒu rú xǔ xiàngmào nǎi zhì tiān lóng yè chā guǐ shén
何处有如许 相 貌？乃至天、龙、夜叉、鬼 神、

dì shì fàn wángděngxiàng yì bú yòng xīn shēng jìng zhòng yì mò pà
帝释、梵 王 等 相，亦不 用 心 生 敬 重，亦莫怕

jù wǒ xīn běn lái kōng jì yī qiè xiàngmào jiē shì wàngxiàng dàn
惧；我心本来空寂，一切 相 貌皆是 妄 相，但

mò qǔ xiàng ruò qǐ fó jiàn fǎ jiàn jí fó pú sà děngxiàngmào
莫取 相。若起佛见、法见，及佛菩萨 等 相 貌，

ér shēng jìng zhòng zì duòzhòngshēngwèizhōng ruò yù zhí huì dàn
而 生 敬 重，自堕 众 生 位 中。若欲直会，但

mò qǔ yī qiè xiàng jí dé gèng wú bié yǔ dōu wú dìng shí huàn wú
莫取一切 相 即得，更 无别语。都无定实，幻 无

dìngxiàng shì wú cháng fǎ dàn bù qǔ xiàng hé tā shèng yì gù
定 相，是无 常 法。但不取 相，合他 圣 意。故

jīng yún lí yī qiè xiàng jí míngzhū fó
经云：“离一切 相，即名诸佛。”

wènyuē yīn hé bù dé lǐ fó pú sà děng
问曰：因何不得礼佛菩萨 等？

dá yuē tiān mó bō xún ē xiū luó shì xiànshéntōng jiē zuò dé
答曰：天魔波旬、阿修罗示见 神 通，皆作得

pú sà xiàngmào zhǒngzhǒngbiànhuà jiē shì wàidào zǒng bú shì fó
菩萨 相 貌，种 种 变 化，皆是外道，总 不是佛。

fó shì zì xīn mòcuò lǐ bài fó shì xī guó yǔ cǐ tǔ yún jué xìng
佛是自心，莫错礼拜。佛是西国语，此土云觉性。

jué zhě líng jué yìng jī jiē wù yángméishùn mù yùnshǒudòng zú
觉者灵觉，应机接物，扬眉瞬目，运手 动 足，

jiē shì zì jǐ líng jué zhī xìng xìng jí shì xīn xīn jí shì fó fó jí
皆是自己灵觉之性。性即是心，心即是佛，佛即

shì dào dào jí shì chán chán zhī yī zì fēi fán shèngsuǒ cè zhí
是道，道即是 禅。禅 之一字，非凡 圣 所测。直

jiànběnxìng míng zhī wéi chán ruò bú jiànběnxìng jí fēi chán yě
见本性，名 之为 禅。若不见本性，即非 禅 也。

jiǎ shǐ shuō dé qiān jīng wàn lùn ruò bú jiàn běn xìng zhǐ shì fán fū
假使说得千经万论，若不见本性，只是凡夫，

fēi shì fó fǎ zhì dào yōu shēn bù kě huà huì diǎn jiào píng hé suǒ
非是佛法。至道幽深，不可话会，典教凭何所

jí dàn jiàn běn xìng yī zì bù shí yì dé jiàn xìng jí shì fó shèng
及？但见本性，一字不识亦得，见性即是佛。圣

tǐ běn lái qīng jìng wú yǒu zá huì suǒ yǒu yán shuō jiē shì shèng rén
体本来清净，无有杂秽。所有言说，皆是圣人

cóng xīn qǐ yòng yòng tǐ běn lái kōng míng yán shàng bù jí shí èr
从心起用。用体本来空名，言尚不及，十二

bù jīng píng hé dé jí dào běn yuán chéng bú yòng xiū zhèng dào fēi
部经凭何得及？道本圆成，不用修证。道非

shēng sè wēi miào nán jiàn rú rén yǐn shuǐ lěng nuǎn zì zhī bù kě
声色，微妙难见。如人饮水，冷暖自知，不可

xiàng rén shuō yě wéi yǒu rú lái néng zhī yú rén tiān děng lèi dōu bù
向人说也。唯有如来能知，余人天等类，都不

jué zhī fán fū zhì bù jí suǒ yǐ yǒu zhí xiàng bù liǎo zì xīn běn lái
觉知。凡夫智不及，所以有执相。不了自心本来

kōng jì wàng zhí xiàng jí yī qiè fǎ jí duò wài dào ruò zhī zhū fǎ cóng
空寂，妄执相及一切法即堕外道。若知诸法从

xīn shēng bù yīng yǒu zhí zhí jí bù zhī ruò jiàn běn xìng shí èr
心生，不应有执，执即不知。若见本性，十二

bù jīng zǒng shì xián wén zì qiān jīng wàn lùn zhǐ shì míng xīn yán xià qì
部经总是闲文字。千经万论只是明心，言下契

huì jiào jiāng hé yòng zhì lǐ jué yán jiào shì yán cí shí bú shì dào
会，教将何用？至理绝言。教是言词，实不是道。

dào běn wú yán yán shuō shì wàng ruò yè mèng jiàn lóu gé gōng diàn
道本无言，言说是妄。若夜梦见楼阁、宫殿、

xiàng mǎ zhī shǔ jí shù mù cóng lín chí tíng rú shì děng xiàng bù
象马之属，及树木、丛林、池亭如是等相，不

dé qǐ yī niàn yào zhuó jìn shì tuō shēng zhī chù qiè xū zài yì lín
得起一念乐著，尽是托生之处，切须在意。临

zhōng zhī shí bù dé qǔ xiàng jí dé chú zhàng yí xīn piē qǐ jí
终之时，不得取相，即得除障。疑心瞥起，即

bèi mó shè fǎ shēn běn lái qīng jìng wú shòu zhǐ yuán mí gù bù jué
被魔摄。法身本来清净无受，只缘迷故，不觉

bù zhī yīn zī gù wàng shòu bào suǒ yǐ yǒu yào zhuó bù dé zì zài
不知，因兹故妄受报。所以有乐著，不得自在。

zhǐ jīn ruò wù dé běn lái shēn xīn jí bù rǎn xí ruò cóngshèng rù fán
只今若悟得本来身心，即不染习。若从圣入凡，

shì xiànzhǒngzhǒng zá lèi děng zì wéizhòngshēng gù shèngrén nì shùn
示现种种杂类等，自为众生，故圣人逆顺

jiē dé zì zài yī qiè yè jū tā bù dé shèngchéng jiǔ yǐ yǒu dà
皆得自在，一切业拘他不得。圣成久矣，有大

wēi dé yī qiè pǐn lèi yè bèi tā shèngrén zhuǎn tiāntáng dì yù wú nài
威德，一切品类业被他圣人转，天堂地狱无奈

tā hé fán fū shén shí hūnmèi bù tóngshèngrén nèi wàimíngchè
他何。凡夫神识昏昧，不同圣人，内外明彻。

ruò yǒu yí jí bú zuò zuò jí liú làngshēng sǐ hòu huǐ wú xiāng jiù chù
若有疑即不作，作即流浪生死，后悔无相救处。

pín qióngkùn kǔ jiē cóngwàngxiǎngshēng ruò liǎo shì xīn dì xiāngquàn
贫穷困苦皆从妄想生，若了是心，递相劝

miǎn dàn wú zuò ér zuò jí rù rú lái zhī jiàn chū fā xīn rén shén
勉，但无作而作，即入如来知见。初发心人，神

shí zǒng bú dìng ruò mèngzhōng pín jiàn yì jìng zhé bú yòng yí jiē
识总不定。若梦中频见异境，辄不用疑，皆

shì zì xīn qǐ gù bù cóngwài lái mèng ruò jiànguāngmíngchūxiàn
是自心起故，不从外来。梦若见光明出现，

guò yú rì lún jí yú xí dùn jìn fǎ jiè xìngjiàn ruò yǒu cǐ shì
过于日轮，即余习顿尽，法界性见。若有此事，

jí shì chéngdào zhī yīn wéi kě zì zhī bù kě xiàngrén shuō huòjìng
即是成道之因。唯可自知，不可向人说。或静

yuán lín zhōng xíng zhù zuò wò yǎnjiànguāngmíng huò dà huò
园林中，行、住、坐、卧眼见光明，或大或

xiǎo mò yǔ rén shuō yì bù dé qǔ yì shì zì xìngguāngmíng huò
小，莫与人说，亦不得取，亦是自性光明。或

jìng àn zhōng xíng zhù zuò wò yǎnjiànguāngmíng yǔ zhòu wú
静暗中，行、住、坐、卧眼见光明，与昼无

yì bù dé guài bìng shì zì xīn yù míngxiǎn huò yè mèngzhōng
异，不得怪，并是自心欲明显。或夜梦中，

jiànxīngyuè fēnmíng yì zì xīn zhūyuán yù xī yì bù dé xiàngrén shuō
见星月分明，亦自心诸缘欲息，亦不得向人说。

mèngruò hūnhūn yóu rú yīn àn zhōngxíng yì shì zì xīn fánnǎozhàng
梦若昏昏，犹如阴暗中行，亦是自心烦恼障

zhòng yì kě zì zhī ruò jiànběnxìng bú yòng dú jīngniàn fó guǎng
重，亦可自知。若见本性，不用读经念佛，广

xué duō zhī wú yì shén shí zhuǎnhūn shè jiào zhǐ wèi biāo xīn ruò shí
学多知无益，神识转昏。设教只为标心，若识
xīn hé yòngkànjiào ruò cóng fán rù shèng jí xū xī yè yǎngshén
心，何用看教？若从凡入圣，即须息业养神，
suí fèn guò rì ruò duō chēn huì lìng xìngzhuǎn yǔ dàoxiāng wéi zì
随分过日。若多嗔恚，令性转与道相违，自
zhuàn wú yì shèng rén yú shēng sǐ zhōng zì zài chū mò yǐn xiǎn bú
赚无益。圣人于生死中，自在出没，隐显不
dìng yī qiè yè jū tā bù dé shèng rén pò xié mó yī qiè zhòngshēng
定，一切业拘它不得。圣人破邪魔，一切众生
dànjiàn běnxìng yú xí dùnmiè shén shí bú mèi xū shì zhí xià biàn huì
但见本性，余习顿灭。神识不昧，须是直下便会，
zhǐ zài rú jīn yù zhēn huì dào mò zhí yī qiè fǎ xī yè yǎngshén
只在如今。欲真会道，莫执一切法。息业养神，
yú xí yì jìn zì rán míng bái bù jiǎ yònggōng wàidào bú huì fó
余习亦尽。自然明白，不假用功。外道不会佛
yì yònggōng zuì duō wéi bèi shèng yì zhōng rì qū qū niàn fó zhuàn
意，用功最多。违背圣意，终日区区念佛转
jīng hūn yú shénxìng bù miǎn lún huí fó shì xián rén hé yòng qū
经，昏于神性，不免轮回，佛是闲人，何用区
qū guǎng qiú míng lì hòu shí hé yòng dàn bú jiànxìng rén dú jīng niàn
区广求名利？后时何用？但不见性人读经念
fó cháng xué jīng jìn liù shí xíngdào cháng zuò bú wò guǎng xué
佛，长学精进；六时行道，长坐不卧，广学
duōwén yǐ wéi fó fǎ cǐ děngzhòngshēng jìn shì bàng fó fǎ rén
多闻，以为佛法；此等众生，尽是谤佛法人。
qián fó hòu fó zhǐ yán jiànxìng zhū xíng wú cháng ruò bú jiànxìng
前佛后佛，只言见性。诸行无常，若不见性，
wàngyán wǒ dé ē nòu pú tí cǐ shì dà zuì rén shí dà dì zǐ zhōng
妄言我得阿耨菩提，此是大罪人。十大弟子中，
ē nánduōwén dì yī yú fó wú shí zhǐ xuéduōwén èr shèngwài
阿难多闻第一，于佛无识，只学多闻，二乘外
dào jiē wú shí fó shí shǔ xiū zhèng duò zài yīn guǒzhōng shì zhòng
道皆无识佛，识数修证，堕在因果中。是众
shēngbào bù miǎnshēng sǐ wéi bèi fó yì jí shì bàng fó zhòngshēng
生报，不免生死，违背佛意，即是谤佛众生，
shā què wú zuì guò jīng yún chǎn tí rén bù shēng xìn xīn shā què wú
杀却无罪过。经云：“阐提人不生信心，杀却无

zuì guò ruò yǒu xìn xīn cǐ rén shì fó wèi rén ruò bú jiàn xìng jí
罪过。”若有信心，此人是佛位人。若不见性，即

bú yòng qǔ cì bàng tā liáng shàn zì zhuàn wú yì shàn è lì rán
不用取次谤它良善，自赚无益。善恶历然，

yīn guǒ fēn míng tiāntáng dì yù zhǐ zài yǎn qián yú rén bú xìn xiàn
因果分明。天堂地狱只在眼前，愚人不信，现

duò hēi àn dì yù zhōng yì bù jué bù zhī zhǐ yuán yè zhòng gù suǒ
堕黑暗地狱中，亦不觉不知，只缘业重故，所

yǐ bú xìn pì rú wú mù rén bú xìn dào yǒu guāng míng zòng xiàng yī
以不信。譬如无目人，不信道有光明，纵向伊

shuō yì bú xìn zhǐ yuán máng gù píng hé biàn dé rì guāng yú rén
说亦不信，只缘盲故，凭何辨得日光？愚人

yì fù rú shì xiàn jīn duò chù shēng zá lèi dàn zài pín qióng xià jiàn
亦复如是。现今堕畜生杂类，诞在贫穷下贱，

qiú shēng bù dé qiú sǐ bù dé suī shòu shì kǔ zhí wèn zhuó yì yán
求生不得，求死不得。虽受是苦，直问著亦言

wǒ jīn kuài lè bú yì tiāntáng gù zhī yī qiè zhòng shēng shēng chù
我今快乐，不异天堂。故知一切众生，生处

wéi lè yì bù jué bù zhī rú sī è rén zhǐ yuán yè zhàng zhòng gù
为乐，亦不觉不知。如斯恶人，只缘业障重故，

suǒ yǐ bù néng fā xìn xīn zhě bú zì yóu tā yě ruò jiàn zì xīn shì fó
所以不能发信心者，不自由他也。若见自心是佛，

bú zài tì chú xū fà bái yī yì shì fó ruò bú jiàn xìng tì chú xū
不在剃除须发，白衣亦是佛。若不见性，剃除须

fà yì shì wài dào
发亦是外道。

wèn yuē bái yī yǒu qī zǐ yín yù bù chú píng hé dé chéng
问曰：白衣有妻子，淫欲不除，凭何得成

fó
佛？

dá yuē zhǐ yán jiàn xìng bù yán yín yù zhǐ wéi bú jiàn xìng
答曰：只言见性，不言淫欲。只为不见性，

dàn dé jiàn xìng yín yù běn lái kōng jì bù jiǎ duàn chú yì bú yào
但得见性，淫欲本来空寂，不假断除，亦不乐

zhuó hé yǐ gù xìng běn qīng jìng gù suī chǔ zài wǔ yùn sè shēn zhōng
著。何以故？性本清净故。虽处在五蕴色身中，

qí xìng běn lái qīng jìng rǎn wū bù dé fǎ shēn běn lái wú shòu wú
其性本来清净，染污不得。法身本来无受，无

jī wú kě wú hán wú rè wú bìng wú yīn ài wú juàn shǔ wú
饥无渴，无寒无热，无病，无因爱，无眷属，无
kǔ lè wú hǎo è wú duǎn cháng wú qiáng ruò běn lái wú yǒu
苦乐，无好恶，无短长，无强弱，本来无有
yī wù kě dé zhǐ yuán zhí yǒu cǐ sè shēn yīn jí yǒu jī kě hán rè
一物可得，只缘执有此色身因，即有饥渴、寒热、
zhàng bìng děng xiàng ruò bù zhí jí yī rèn zuò wéi yú shēng sǐ zhōng
瘴病等相，若不执，即一任作为，于生死中
dé dà zì zài zhuǎn yī qiè fǎ yǔ shèng rén shén tōng zì zài wú ài
得大自在，转一切法，与圣人神通自在无碍，
wú chù bù ān ruò xīn yǒu yí jué dìng tòu yī qiè jìng jiè bú guò bù
无处不安。若心有疑，决定透一切境界不过。不
zuò zuì hǎo zuò liǎo bù miǎn lún huí shēng sǐ ruò jiàn xìng zhān tuó luó
作最好，作了不免轮回生死。若见性，旃陀罗
yì dé chéng fó
亦得成佛。

wèn yuē zhān tuó luó shā shēng zuò yè rú hé dé chéng fó
问曰：旃陀罗杀生作业，如何得成佛？

dá yuē zhǐ yán jiàn xìng bù yán zuò yè zòng zuò yè bù tóng
答曰：只言见性，不言作业。纵作业不同，
yī qiè yè jū tā bù dé cóng wú shǐ kuàng dà jié lái zhǐ wéi bú jiàn
一切业拘他不得。从无始旷大劫来，只为不见
xìng duò dì yù zhōng suǒ yǐ zuò yè lún huí shēng sǐ cóng wù dé běn
性，堕地狱中，所以作业轮回生死。从悟得本
xìng zhōng bú zuò yè ruò bú jiàn xìng niàn fó miǎn bào bù dé fēi
性，终不作业。若不见性，念佛免报不得，非
lùn shā shēng mìng ruò jiàn xìng yí xīn dùn chú shā shēng mìng yì bú
论杀生命。若见性，疑心顿除，杀生命亦不
nài tā hé xī tiān èr shí qī zǔ zhǐ shì dì chuán xīn yìn wú jīn lái
奈他何。西天二十七祖只是递传心印，吾今来
cǐ tǔ wéi chuán yì xīn bù yán chí jiè jīng jìn kǔ xíng nǎi
此土，唯传一心，不言持戒、精进、苦行，乃
zhì rù shuǐ huǒ dēng jiàn lún yī shí mǎo zhāi cháng zuò bú wò jìn
至入水火，登剑轮，一食卯斋，长坐不卧，尽
shì wài dào yǒu wéi fǎ ruò shí dé shī wéi yùn dòng líng jué zhī xìng jí zhū
是外道有为法。若识得施为运动灵觉之性即诸
fó xīn qián fó hòu fó zhǐ yán chuán xīn gèng wú bié fǎ ruò shí cǐ
佛心，前佛后佛只言传心，更无别法。若识此

fǎ fán fū yī zì bù shí yì shì fó ruò bù shí zì jǐ líng jué zhī xìng
法，凡夫一字不识亦是佛。若不识自己灵觉之性，

jiǎ shǐ shēn pò rú wēi chén mì fó zhōng bù dé yě fó zhě yì míng fǎ
假使身破如微尘，觅佛终不得也。佛者亦名法

shēn yì míng běn xīn cǐ xīn wú xíng xiàng wú yīn guǒ wú jīn gǔ
身，亦名本心，此心无形相，无因果，无筋骨，

yóu rú xū kōng qǔ bù dé bù tóng zhì ài bù tóng wài dào cǐ
犹如虚空，取不得。不同质碍，不同外道，此

xīn chú rú lái yī rén néng huì qí yú zhòng shēng mí rén bù míng liǎo
心除如来一人能会，其余众生迷人不明了。

cǐ xīn bù lí sì dà sè shēn zhōng ruò lí cǐ xīn jí wú néng yùn dòng
此心不离四大色身中，若离此心，即无能运动。

shì shēn wú zhī rú cǎo mù wǎ lì shēn shì wú qíng yīn hé yùn dòng
是身无知，如草木瓦砾。身是无情，因何运动？

ruò zì xīn dòng nǎi zhì yǔ yán shī wéi yùn dòng jiàn wén jué zhī
若自心动，乃至语言，施为运动，见闻觉知，

jiē shì xīn dòng xīn dòng dòng yòng dòng jí qí yòng dòng wài wú xīn
皆是心动。心动动用，动即其用。动外无心，

xīn wài wú dòng dòng bú shì xīn xīn bú shì dòng dòng běn wú xīn
心外无动。动不是心，心不是动。动本无心，

xīn běn wú dòng dòng bù lí xīn xīn bù lí dòng dòng wú xīn lí
心本无动。动不离心，心不离动。动无心离，

xīn wú dòng lí dòng shì xīn yòng yòng shì xīn dòng jí dòng jí yòng
心无动离。动是心用，用是心动。即动即用，

bú dòng bú yòng yòng tǐ běn kōng kōng běn wú dòng dòng yòng tóng
不动不用。用体本空，空本无动。动用同

xīn xīn běn wú dòng gù jīng yún dòng ér wú suǒ dòng shì gù
心，心本无动。故经云："动而无所动。"是故

zhōng rì jiàn ér wèi céng jiàn zhōng rì wén ér wèi céng wén zhōng rì
终日见而未曾见，终日闻而未曾闻，终日

jué ér wèi céng jué zhōng rì zhī ér wèi céng zhī zhōng rì xíng zuò ér
觉而未曾觉，终日知而未曾知，终日行坐而

wèi céng xíng zuò zhōng rì chēn xǐ ér wèi céng chēn xǐ gù jīng yún
未曾行坐，终日嗔喜而未曾嗔喜。故经云：

yán yǔ dào duàn xīn xíng chù miè jiàn wén jué zhī běn zì
"言语道断，心行处灭。"见、闻、觉、知本自

yuán jì nǎi zhì chēn xǐ tòng yǎng hé yì mù rén zhǐ yuán tuī
圆寂，乃至嗔、喜、痛、痒何异木人？只缘推

xúntòngyǎng bù kě dé gù jīng yún è yè jí dé kǔ bào shàn yè
寻痛痒不可得故。经云：“恶业即得苦报，善业
jí yǒushànbào bú dànchēnduò dì yù xǐ jí shēngtiān ruò zhī
即有善报。”不但嗔堕地狱，喜即生天。若知
chēn xǐ xìngkōng dàn bù zhí jí zhū yè tuō ruò bú jiànxìng sòngjīng
嗔喜性空，但不执即诸业脱。若不见性，诵经
jué wú píng shuō yì wú jìn lüè biāo xié zhèng rú shì bù jí yī èr
决无凭，说亦无尽。略标邪正如是，不及一二
yě
也。

shuōsòngyuē
说颂曰：

wú běn lái zī tǔ chuán fǎ jiù mí qíng
吾本来兹土　传法救迷情
yī huā kāi wǔ yè jiē guǒ zì rán chéng
一华开五叶　结果自然成
jiāng chá fēn yù làng guǎn jù kāi jīn suǒ
江槎分玉浪　管炬开金锁
wǔ kǒuxiānggòngxíng jiǔ shí wú bǐ wǒ
五口相共行　九十无彼我

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂

www.renhuicaotang.com